

СВЯТА ЛІТУРГІЯ У м. КУЛЬМБАХ

(Із серії [#ДуховнийМаратонФранконією](#))

Це – одна з наймолодших наших громад, якою опікується о. Іван Сохан. Люди з різних куточків України. Усі приносять до престолу Божого свій біль, свої турботи і свої надії, як от – молода сім'я з Бахмута, в яких вже тут в Німеччині прийшла на світ донечка, або жіночки з Краматорська, Києва чи Броварів, які знайшли тимчасовий притулок тут, але думками і серцем – щомиті в Україні.

Літургію гарно співали діти, яких організувала катехитка п. Марія (сердечне їй за це спасибі!). Дітьми і молоддю займається волонтерка п. Ірина, навчаючи їх українських звичаїв, культури, мови тощо. Був присутній рівно ж місцевий римо-католицький парох, який наприкінці Літургії звернувся до присутніх зі словами підтримки і висловив радість, що наші вірні можуть збиратися тут на молитву.

Наприкінці Літургії посвячували стрітенські свічки – як знак Божого світла і тепла Божої любові, які Господь дарує нам і якими запрошує ділитися із потребуючими ближніми. А після Літургії – затишне спілкування в родинному українському колі.

† Богдан Дзюрах/[ФБ](#)

Свята Літургія у м. Кульмбах	1
У Пряшеві відбулася архиєрейська хіротонія та інтронізація Глави Словацької Греко-Католицької Церкви	3
Глава УГКЦ проголосив новий Службник	6
Війна Росії проти України 24.02.2022 – ? Випуск 47 «Хроніки періоду великої війни»	8
Пункт незламності в Полтаві вже приймає людей з їхніми потребами.....	9
«Довірмо своє життя Богові!», – владика Богдан до українців у Дахау	11
У США визнали книгу В'ятровича та Луцюка про ОУН та УПА одним з «найкращих історичних матеріалів» за 2022–2023 роки	14
«Коли Україна вас покличе, де б ви не були – допоможіть», – Блаженніший Святослав до українців у Канаді.....	17
Підлітки з Підгороднього придбали евакуаційні носі для ЗСУ завдяки коляді	19
УКУ створює Офіс у справах ветеранів та їхніх родин	20
Папа: в Україні бомбардують цивільних, молюся за жертви і за їхніх рідних.....	22
В Апостольському Екзархаті організували курс з вишколу християнського аніматора	23
Екуменізм і міжконфесійне братерство.....	24
З вертепом на схід – студенти і випускники УКУ побували з колядою на Ізюмщині.....	25
Як не прогнутися і не впасти? – у Львові презентували книгу «Modus Vivendi УКУ. Творення університету»	27
Урочистості з вшанування Карла Великого в Аахені.....	28
Український досвід має повернути світові віру в абсолютні цінності, – Софія Опацька на конференції у Римі	33
На війні образ Бога, віри, себе в церкві розхитується і розвалюється як пазл – його потрібно допомогти перебудувати, – психолог-богослов Максим Вербельчук	39
Ми ховались під зірками...	49
Йосиф Сліпий: під оперативним наглядом «Монаха» у Ватикані (ч. 2)	53

У ПРЯШЕВІ ВІДБУЛАСЯ АРХИЄРЕЙСЬКА ХІРОТОНІЯ ТА ІНТРОНІЗАЦІЯ ГЛАВИ СЛОВАЦЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

27.01.2024 р.

27 січня 2024 року в катедральному храмі Святого Івана Хрестителя в м. Пряшів (Словаччина) за участю Отця і Глави УГКЦ Блаженнішого Святослава, близько 60 архиєреїв з України й усього світу, понад 250 священників, чисельно зібраних монаших згромаджень України та Словаччини і мирян відбулася Архиєрейська Божественна Літургія з хіротонією та Чиним інтронізації на архиєпископа та митрополита Пряшівського Словацької Греко-Католицької Церкви владика Йони Максима.

АРХИЄРЕЙСЬКА ХІРОТОНІЯ ТА ІНТРОНІЗАЦІЯ

Моління очолив єпарх Кошицький владика Кирило Васіль – головний святитель. Співсвятителями стали: єпарх Чиказький УГКЦ владика Венедикт Алексійчук та апостольський адміністратор Пряшівської єпархії владика Петер Руснак.

Урочисту Архиєрейську Божественну Літургію співом супроводжували три хори: KLIIROS зі Львова, катедральний хор святого Павла Гойдича та учасники священничого хору святого Яна Дамаського.

Архиєрейська хіротонія почалася великою літургійною процесією на площі перед катедрою. У храмі владика-номінант склав визнання віри.

Відповідно до чину, головний святитель разом з усіма присутніми архиєреями прочитав молитву-благословення через покладання рук. Після чого владика Йона одягнув окремі частини єпископського одягу. Зокрема, омофор йому урочисто передав Апостольський нунцій у Словаччині монсеньйор Ніколь Гірасолі. Вдягнувшись у повні єпископські ризи, владика був інтронізований на Пряшівську митрополичу катедру. Йому передано митрополичий жезл як новому пастиреві, який має духовно опікуватися ввіреним народом. Від цього моменту владика Йона стає дев'ятим єпископом Пряшівської архієпархії та другим митрополитом Греко-Католицької Церкви у Словаччині. [...]

СЛОВО МИТРОПОЛИТА ЙОНИ

У слові Пряшівський митрополит з окремою подякою звернувся до Глави УГКЦ.

«Сьогодні я хотів би в особливий спосіб висловити свою глибоку вдячність українському народові та всій Українській Греко-Католицькій Церкві в особі вас, її Глави і представника, Блаженніший Святославе», – сказав він.

«Ваше Блаженство, разом із багатьма єпископами, керівниками монаших чинів і вірними ви прибули з України до цього міста, Пряшева, щоб розділити зі мною та всією Греко-Католицькою Церквою у Словаччині нашу радість. Вам, ваше Блаженство, і всім владикам, настоятелям монастирів та всім тим, хто прибув з України, дякую від щирого серця! Для мене велика честь, що ви сьогодні тут. Для мене було привілеєм жити, трудитися, працювати й розділяти радощі та турботи за народ і Церкву в Україні, особливо в цей важкий і випробувальний час несправедливої,

загарбницької та агресивної війни росії проти України», – зазначив він.

І додав: «За 20 років мого перебування в Україні ви всі стали невід'ємною частиною моєї особистої історії. Я полюбив Україну, народ, різні міста й села. Ваша волелюбність і рішучість захищати свою, Богом дану, Батьківщину для мене неймовірні. Я також молився сьогодні за Україну і просив у Господа благодаті, щоби світло та правда перемогли темряву й обман, щоб життя перемогло смерть, щоби бажання жити, розвиватися і творити у свободі дітей Божих перемогло руйнування і знищення. Нехай всемогутній Господь Бог береже і благословляє Україну!» – наголосив митрополит Йона.

СЛОВО БЛАЖЕННІШОГО СВЯТОСЛАВА

«Владико-архієпископе! Ви є духовним даром України для Словаччини. Ви є духовним даром Української Греко-Католицької Церкви для греко-католиків Словаччини. Ви є духовним даром Свято-Успенської Унівської лаври для Пряшівської архієпархії», – наголосив Блаженніший Святослав.

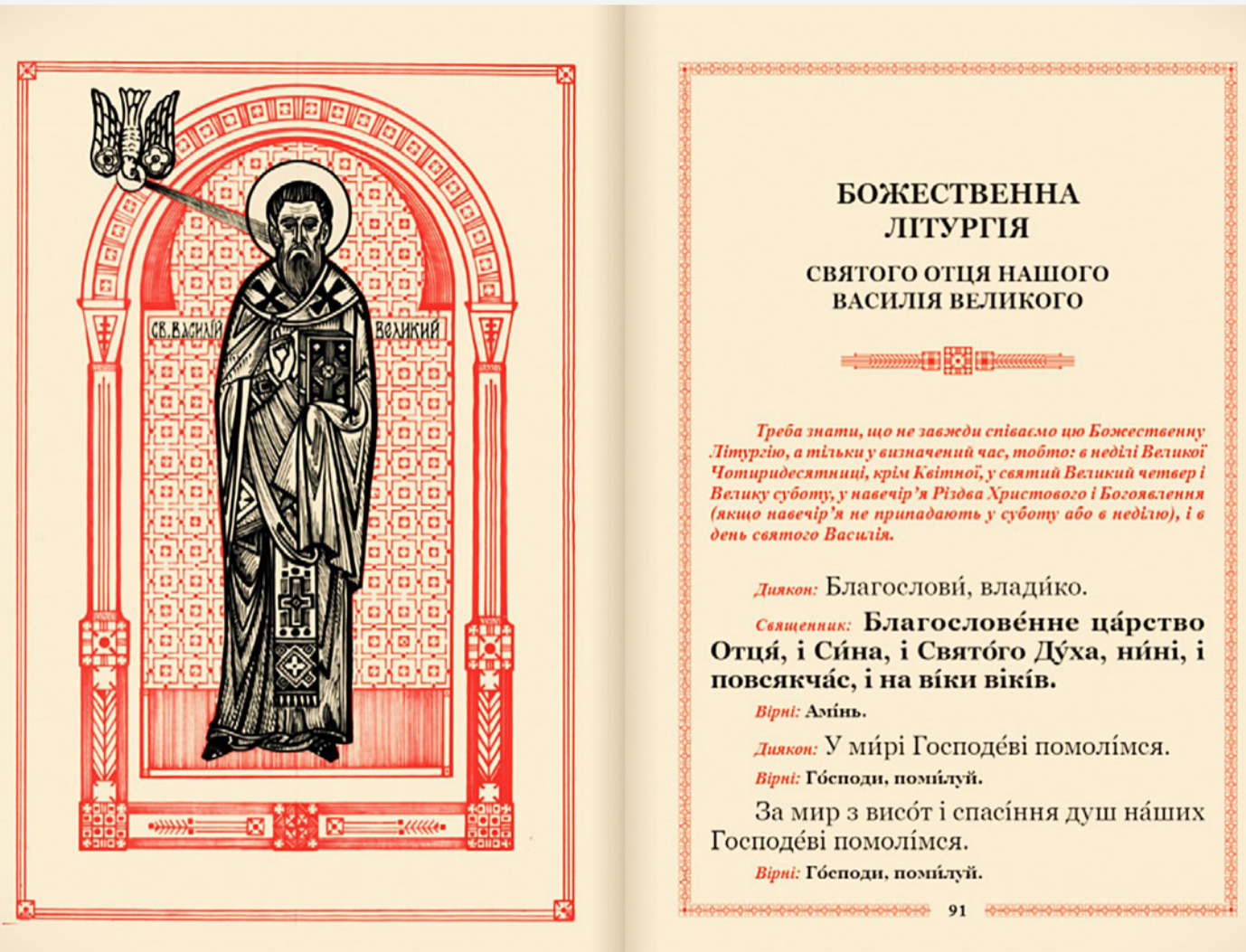
Відтак згадав про тисячі біженців, які проживають у Словаччині, і попросив: «Заопікуйтеся ними! А їхня мати-Церква при вашій допомозі, при допомозі ваших співбратів-єпископів завжди готова разом із вами їм послужити!». [...]

[Департамент інформації УГКЦ](#)

ГЛАВА УГКЦ ПРОГОЛОСИВ НОВИЙ СЛУЖЕБНИК

25 січня 2024 року Отець і Глава Української Греко-Католицької Церкви Блаженніший Святослав проголосив тексти нового перекладу українською мовою Божественних Літургій святого Івана Золотоустого і святого Василя Великого та постановив розпочати звершення Божественної Літургії згідно з цим перекладом від 25 березня 2024 року – свята Благовіщення Пресвятої Богородиці.

У [Декреті](#) зазначено, що кожна літургійна реформа здійснюється з огляду на потреби органічного розвитку Церкви. Періодичний перегляд текстів, якими молиться Божий люд, завжди має на меті поглиблення розуміння тексту Літургії.

Над вдосконаленням перекладів Божественних Літургій святого Івана Золотоустого та святого Василя Великого сучасною українською мовою богослови-літургісти працювали понад 10 років. Їхня праця була затверджена Синодами Єпископів УГКЦ 2022 та 2023 років.

«Завершуючи передбачену правом процедуру, відповідно до норми кан. 112 ККСЦ, ми, владою нам даною, проголошуємо тексти нового перекладу українською мовою Божественних Літургій святого Івана Золотоустого та святого Василя Великого і постановляємо розпочати звершення Божественної Літургії згідно з цим перекладом від свята Благовіщення Пресвятої Богородиці, 25 березня 2024 р. Б.», – йдеться у Декреті.

Водночас Глава УГКЦ благословив друк Службника українською мовою із вказаними текстами. «Із дня набирання чинності вищезгаданих перекладів скасовуються всі інші синодальні закони, які суперечать цим текстам або стосуються матерії, повністю врегульованої в них», – зазначено в Декреті.

Крім того, всі переклади Божественних Літургій іншими мовами повинні бути пристосовані до нових літургійних текстів.

«Божий люд наших єпархій та екзархатів, що молиться українською мовою, повинен пильно і ретельно дотримуватися осучаснених перекладів Божественних Літургій, незважаючи на будь-які перешкоди, навіть такі, що варті окремої згадки», – наголошено в документі. [...]

**Бачачи твою проти полчищ сатанинських
смівість, всі чини ангельські з радістю пішли
вслід за тобою на битву за ім'я і славу свого
Владики, взиваючи: «Хто як Бог?»**

(з акафісту до св. Архистратига Михаїла)

Архистратиг Михаїл – скульптура роботи
Анатолія Куща, встановлена 2002 року
в Києві на Майдані Незалежності
на Печерських воротах

ВІЙНА РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

24.02.2022 – ?

Випуск 47 «Хроніки періоду великої війни»

Автор: Александер Малаховський

ПУНКТ НЕЗЛАМНОСТІ В ПОЛТАВІ ВЖЕ ПРИЙМАЄ ЛЮДЕЙ З ЇХНІМИ ПОТРЕБАМИ

15.01.2024 р.

15 січня в Полтаві при парафії Всіх святих українського народу відбулося відкриття й освячення чергового пункту незламності «Добрий самарянин».

Пункт незламності «Добрий самарянин» постав у межах проекту Патріаршої фундації «Мудра справа», який був започаткований у відповідь на обстріли російськими військами критичної інфраструктури у холодну пору року. Впродовж зими 2022–2023 року загарбники так намагалися зламати дух українців, позбавивши їх тепла, електрики, світла й можливості для приготування їжі. Постання цих 25 пунктів у Харківському, Донецькому, Одеському екзархатах і Київській архієпархії відбулося завдяки фінансовій підтримці Апостольського екзархату для українців візантійського обряду в Німеччині та Скандинавії, Міжнародної благодійної організації «Porticus» та Папської організації «Допомога Церкві в потребі» («Kirche in Not»).

15 січня 2024 року до парафіяльної спільноти Всіх святих українського народу м. Полтави, яку вміло провадить о. Володимир Раковецький, прибули представники Патріаршої фундації «Мудра справа» – о. Любомир Яворський, Патріарший економ УГКЦ, та о. Ярослав Валюх. Оскільки повноцінний храм перебуває на етапі будівництва, виникла потреба в постанні простору для здійснення ефективного душпастирського

та соціального служіння для потребуючих і переселенців із прифронтових територій. Тож цього дня о. Любомир очолив Чин освячення чергового в УГКЦ пункту незламності.

«Разом із командою Патріаршої фундації "Мудра справа" продовжуємо служити нашому українському народові заради зцілення ран війни та ціннісної трансформації українського суспільства. Впродовж цього тижня відкриваємо чотири нових пункти незламності "Добрий самарянин" у тих регіонах, де в цьому існує найбільша потреба – Полтава, Запоріжжя, Знам'янка та Покровськ. При цьому ділимося хлібом через продуктові набори, добрим словом і підтримкою через спілкування, а також надією через безпосередні дотики до ран, які несе ця жорстока і невинуватна російська війна.

Ворог не покидає своїх старань зламати нашу стійкість та дух, і заради цього не хештує жодними способами, позбавляючи людей опалення, електрики, водопостачання, зв'язку й Інтернету. Та у своєму служінні ми значно сильніші, своєю єдністю ми наближаємо нашу перемогу. Патріарша фундація "Мудра справа" – служіння зціляє!» – прокоментував подію на власній фейсбук-сторінці о. Любомир Яворський.

Варто зазначити, що пункт незламності «Добрий самарянин» у Полтаві встановлений за фінансової підтримки Міжнародної благодійної організації «Porticus».

Із повідомлення пресслужби Патріаршої фундації «Мудра справа»; джерело: ugcc.ua

«ДОВІРМО СВОЄ ЖИТТЯ БОГОВІ!», – владика Богдан до українців у Дахау

21.01.2024 р.

21 січня 2024 року Преосвященний владика Богдан з пастирським візитом завітав до українців в місті Дахау, якими духовно опікується о. Августин Атаманюк при храмі Небовзяття Пресвятої Богородиці. *«Нам бракує рідної домівки, ми тужимо за Україною, ми думками линемо на рідну землю. Коли ми є з Богом, то в ту мить відкриваємо для себе близькість родини і тих, хто нас любить, всюди, де ми є»,* – розпочав свою проповідь єпископ до людей, що прийшли того дня на молитву до храму.

«Бог оточує нас своєю любов'ю, Він є нашим Отцем і зараз ми є в його домі. Переступаючи поріг цього дому, ми не є чужинцями, ми є улюбленими Божими дітьми. Тут ми є вдома і відчуваємося в безпеці. Ми прийшли сюди, щоб молитися, подібно як два чоловіки з притчі сьогоденного Євангелія» (Лк.18, 10–14), – сказав проповідник і продовжив розважати над притчею про митаря і фарисея.

Апостольський екзарх зауважив, що обоє чоловіків мали розуміння того, що вони переступили поріг Божого дому, бо розпочали свою молитву словом «Боже».

А відтак єпископ застановився над образом Бога в серці персонажів з притчі.

«Фарисей мав фальшивий образ Бога, який асоціюється з духовним бухгалтером, що рахує, чи людина поводиться добре чи зле. А відтак, цей бухгалтер стає суддею. Фарисей боявся такого Бога і хотів задобрити Його своїми заслугами. Але Ісус каже, що фарисей вийшов з дому Божого невинуватим, бо не став перед Богом у правді, довірі та смиренні, проте осуджував свого ближнього», – сказав владика Богдан.

«Одночасно митар приходить до Бога у смиренні, розуміючи свою негідність та свій гріх, який здатен посіяти зневіру в душі людини. Вчинок митаря маємо взяти до наслідування, бо він несе свій гріх до Бога, прохаючи милосердя», – звернувся до людей проповідник.

На завершення своєї проповіді владика Богдан назвав ще дві риси, якими володів митар, а саме те, що він бачив свої гріхи та довірився Богові.

«Господь хоче, щоб грішники стали святими. Кожен з вас покликаний до святості. Поклик до святості закладений у серці людини самим Богом. Ми як діти потребуємо батьківської любові, щоб ми могли жити і бути щасливими. Тому ми йдемо до храму, тому ми молимося. Довірмо своє життя Богові, бо Він Всемогутній і люблячий батько!», – сказав на завершення архиерей.

Джерело: ukrainische-kirche.eu

Звернення ВРЦіРО з нагоди Дня Соборності України

22.01.2024 р.

ДОРОГІ БРАТИ ТА СЕСТРИ!

Вітаємо всіх громадян нашої Батьківщини із Днем Соборності України та проголошення Акта злуки Української Народної Республіки й Західноукраїнської Народної Республіки в єдиній, соборній, Українській державі, який ми святкуємо вже 105-й раз. Ми, представники релігійної спільноти України, закликаємо всіх згадати ті важливі уроки історії.

Цей день є символом нескореності й непохитності нашого духу, віри у свободу та незалежність. Вінець багатосотлітнього прагнення українського народу жити у своїй незалежній, вільній та соборній державі. Це особливе свято, яке не лише нагадує нам про непорушну єдність усіх українських земель в незалежній вільній державі, а й символізує єдність українців у різноманітності думок, поглядів та підходів до творення нашого майбутнього.

У ці урочисті моменти ми згадуємо про всіх тих, хто боровся і тепер бореться

зі зброєю в руках за право України на самовизначення. Вони показали й надалі показують, що справжня сила народу – це його єдність, віра та воля до перемоги. Їхній героїзм і жертвність надихають нас і спонукають всебічно долучатися до звитяги задля торжества цього благородного суспільного устремління – збереження і зміцнення своєї вільної держави, у якій, єдиній, можемо вповні реалізувати свої Богом дані таланти, здібності та покликання. Ця самопожертва – це й урочистий заклик до партій, рухів, до всіх політиків не примножувати внутрішні суперечки, але об'єднати зусилля для спасіння багатьох життів і заради майбутнього України.

Ми, члени Всеукраїнської ради Церков і релігійних організацій, відмінні між собою за конфесійною, релігійною і навіть етнічною належністю, закликаємо всіх віруючих громадян нашої соборної держави до молитви за звільнення від нападу чужинців і ворожої окупації, справедливий мир, єдність, взаєморозуміння та гідне майбутнє народу України!

Кобзар Данило Щербина. Табір для інтернованих вояків УНР, Каліш, Польща, 1921 рік. | Світлина ілюстративна. Джерело: Олег Стецишин/ФБ

Збережімо та передаймо майбутнім поколінням пам'ять про ті події, що стали кроком до вільної і незалежної України. Нехай наша спільна молитва стане підтримкою для всього українського народу в його прагненні до миру, справедливості та гідності. Нехай благословення Господнє супроводжує нас усіх у наших добрих справах і помислах.

Боже, великий, єдиний, нам Україну храни!

Джерело: Департамент інформації УГКЦ за матеріалами ВРЦіРО

У США ВИЗНАЛИ КНИГУ В'ЯТРОВИЧА ТА ЛУЦЮКА ПРО ОУН ТА УПА ОДНИМ З «НАЙКРАЩИХ ІСТОРИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ» за 2022–2023 роки

22.01.2024 р.

Американська асоціація бібліотек [визнала](#) англomовну книгу «Ворожі архіви. Радянські протиповстанські операції та Український націоналістичний рух» «одним з найкращих історичних матеріалів, опублікованих у 2022 та 2023 роках».

Це збірка перекладених архівних документів про маловідомі сторінки українсько-російських взаємин, яку видало у Канаді університетське видавництво *McGill-Queen's University Press*. Автори видання – український історик **Володимир В'ятрович** та канадський професор **Любомир Луцок**, який досліджує українське питання в зовнішній політиці США та Великої Британії, а також проблеми українських мігрантів після Другої світової війни. Перекладачка – журналістка, редакторка та дослідниця Марта Олійник.

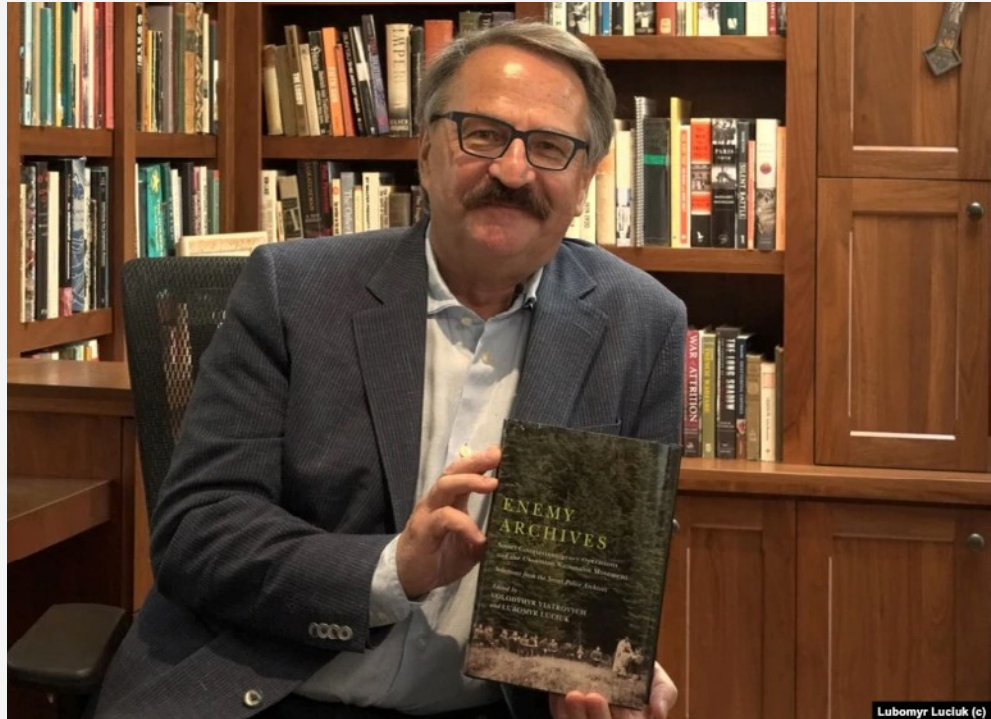

Колаж: kompkd.rada.gov.ua

Про нагороду авторів повідомив Комітет з кращих історичних матеріалів Асоціації довідкових і користувацьких послуг, філії Американської асоціації бібліотек.

Співголова Комітету з кращих історичних матеріалів, бібліотекар відділу історії США та афроамериканських досліджень Принстонського університету Стівен А. Ноултон в листі до авторів книжки написав:

«Я пишу повідомити вам, що вашу публікацію "Ворожі архіви: радянські протиповстанські операції та український націоналістичний рух – вибране з архівів таємної поліції" було обрано як один із найкращих історичних матеріалів, опублікованих у 2022 та 2023 роках. ... Вітаємо з досягненням! Бажаємо успіхів у ваших майбутніх дослідженнях і публікаціях». Поділився у мережі «Фейсбук» один із співавторів, канадський професор Любомир Луцюк.

Співавтор книги «Ворожі архіви» – канадський професор українського походження, історик та географ Любомир Луцюк. | Світлина із ФБ-сторінки професора Луцюка.

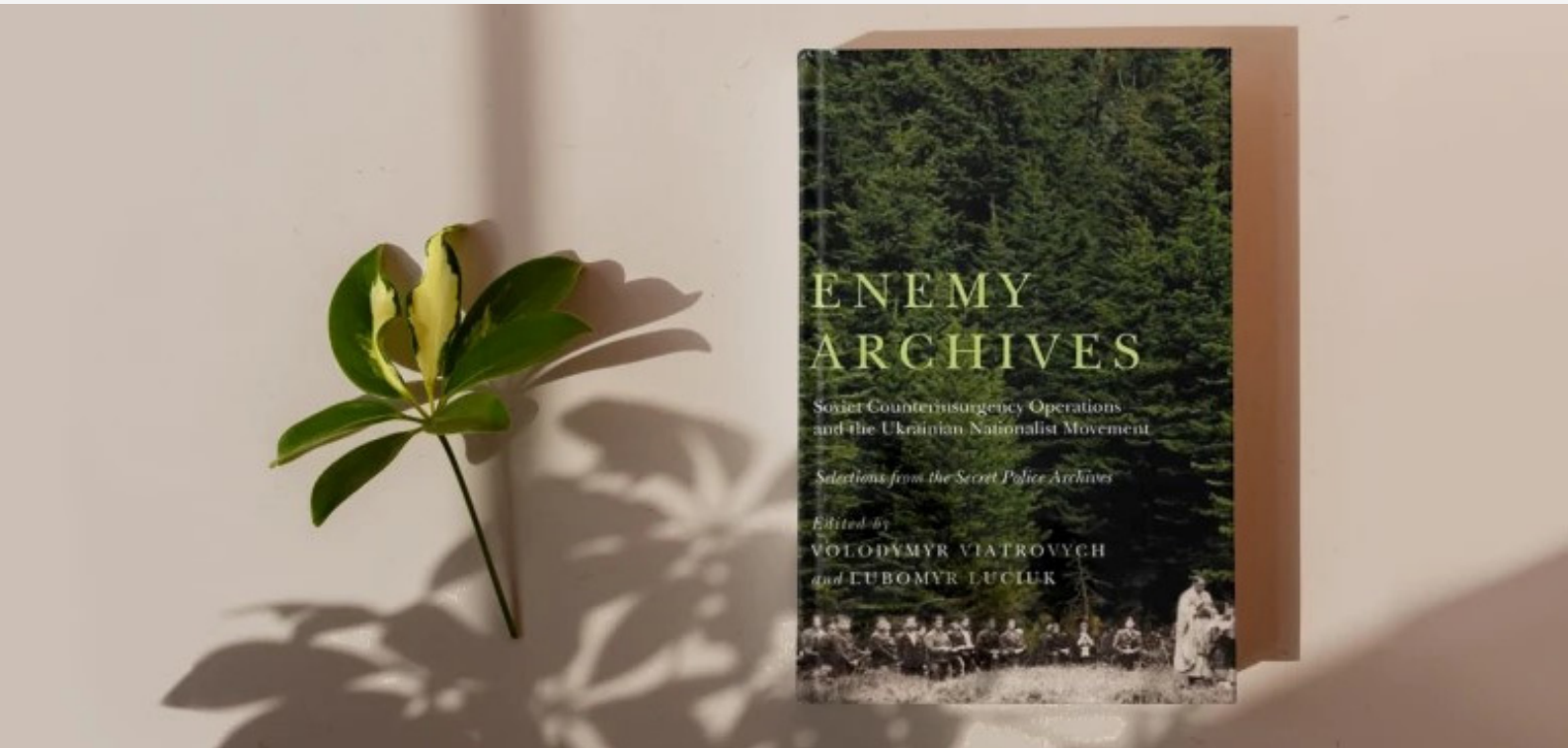
Американська асоціація бібліотек рекомендує цю книгу для наукових бібліотек.

«Оскільки більшість листів перекладено англійською мовою вперше, це видання є цінним джерелом для дослідників, що вивчають історію відносин між Радянським Союзом та Україною», – мовиться у повідомленні.

Ця книга «містить безцінну інформацію про український націоналістичний рух від Другої світової війни до 1955 року... Документи, зібрані радянськими антиповстанськими групами, створені українським націоналістичним підпіллям, включаючи пропагандистські матеріали та ресурси, які детально описують діяльність і тактику підпілля... Серед тем, які тут висвітлені, є радянське твердження про те, що українське підпілля пропагує фашизм і співпрацює з нацистами», – описує книгу Дженніфер Бреннок, професорка та кураторка відділу рідкісних книг в Університеті Південного Міссісіпі.

У січні 2023 року історик Володимир В'ятрович написав про цю книгу:

«Вперше англійською – усі найважливіші документи про ОУН та УПА від 1929 до 1955 років, та структур, які боролися з ними. Колись ці документи були недоступними, бо зберігалися в секретних архівах. Потім багато західних дослідників не могли використовувати їх через мовний бар'єр. Робимо минуле доступним. Сподіваюся, зменшимо простір для російської пропаганди про українських націоналістів».

Світлина: «Читомо»

До книжки на майже 1000 сторінок увійшов 161 документ. Як раніше «Голосу Америки» повідомив співавтор Володимир В'ятрович, видання містить як документи із самих структур підпілля, так і документи радянської каральної системи про боротьбу з цим повстанським рухом.

Ця книжка, як пояснював В'ятрович, «дає дуже багато зрозуміти з того, що зараз робиться у нинішній війні. ... Пояснює, чому українці здатні так завзято зараз боротися проти Росії. Це – з одного боку, а з іншого боку, вона показує ті самі злочинні способи придушення українського національного руху, які використовувалися в сорокових-п'ятдесятих роках, які зараз використовуються у війні проти України».

Ірина Матвійчук, [«Голос Америки»](#)

«КОЛИ УКРАЇНА ВАС ПОКЛИЧЕ, ДЕ Б ВИ НЕ БУЛИ – ПОМОЖІТЬ», – Блаженніший Святослав до українців у Канаді

22.01.2024 р.

Отець і Глава УГКЦ Блаженніший Святослав у Канаді зустрівся з українськими біженцями. На початку зустрічі в катедральному храмі Святого Юрія м. Саскатун він розповів про життя Церкви в Україні під час війни.

Від перших днів війни в Києві, який перебував у напівоточенні, Патріарший собор перетворився на Ноев Ковчег. Туди йшли люди, наче в бомбосховище. У підвалі собору інколи перебувало понад 700 людей. Те ж саме відбувалося в церквах УГКЦ по всій Україні – навіть у Харкові катедральний собор перетворився на гуманітарний штаб і дивом уцілів під обстрілами.

Патріарх наголосив, що підтримка України з часом іде на спад – світ звикає до війни. Однак це найбільша війна з часів Другої світової війни – найбільша за протяжністю лінії фронту, за інтенсивністю бойових дій, за кількістю задіяних військових сил і жертв.

«Найбільший військовий збройний конфлікт сьогодення має ризик стати забутим. Але українська громада, наша Церква має бути голосом України до цілого світу», – сказав Блаженніший Святослав і закликав присутніх не дати забути світові про війну в Україні, адже йдеться про життя мільйонів людей.

Блаженніший міркував про те, що кожен із нас мусить дозрівати у вірі. «Якщо я не наповнив день Божим змістом, то цей день мене секуляризував», – сказав він. Відтак ми мусимо дбати не лише про власне духовне життя, а й наших дітей. Найперше батькам треба самим жити побожно – щонеділі ходити до церкви, щомісяця – до сповіді. Дозрівати у вірі допоможе не лише церковна спільнота, а найперше Святий Дух. «Щоб ваші діти вірили в Бога, ви вірте в Бога, бо діти дивляться на вас», – зауважив Предстоятель.

Наприкінці зустрічі Блаженніший Святослав нагадав про майбутнє відновлення України. Він звернувся до присутніх: *«Коли Україна вас покличе, де б ви не були – допоможіть! Бо відбудувати Україну мусять самі українці».*

[Департамент інформації](#) УГКЦ

ПІДЛІТКИ З ПІДГОРОДНЬОГО ПРИДБАЛИ ЕВАКУАЦІЙНІ НОШІ ДЛЯ ЗСУ ЗАВДЯКИ КОЛЯДІ

22.01.2024 р.

П'ятеро дітей з Підгороднього пожертували зібрані під час колядування гроші на ЗСУ. Підлітки Іринка, Настя, Павло, Тарас та Максим наколядували 11 тисяч гривень у період новорічно-різдвяних свят. За зібрані гроші придбали евакуаційні ноші.

«Вони хотіли, щоб їхній вклад потрапив туди, де його найбільше потребують. Мільйони українців щодня наближають перемогу України у війні, яку розв'язала росія. Серед них також діти та підлітки, які були змушені подорослішати раніше. І хоча війна щодня забирає у них хвилини безтурботного дитинства, вони знаходять у собі сили на надзвичайні вчинки», – зазначили у Тернопільській обласній профспілці УБД та військовослужбовців.

Керівництво та члени профспілки були приємно вражені вчинком дітей і зауважили, що це справжній прояв солідарності, громадянської відповідальності та патріотизму.

«Ми з друзями заколядували на Збройні Сили України! Обрали не класичну коляду, а текст історика, педагога, барда із Тернополя Олега Вітвіцького "Там во Бахмуті". Колядували два дні, потім порадилися з військовими, що їм потрібно і замовили ось такі ноші. Приїхали, щоб передати їх на передову. Віримо в ЗСУ та нашу швидку перемогу», – поділилася Іринка Гоцуляк.

Джерело: ternopoliany.te.ua

УКУ СТВОРЮЄ ОФІС У СПРАВАХ ВЕТЕРАНІВ ТА ЇХНІХ РОДИН

23.01.2024 р.

Український католицький університет створює Офіс у справах ветеранів та їхніх родин, який покликаний стати центром надання підтримки для військовослужбовців, які повертаються з війни, та їхніх близьких.

Очолить новостворений Офіс ветеран **Павло Коваль**. Впродовж 16 місяців Павло захищав Україну в лавах 125-ї окремої бригади Територіальної оборони Збройних сил України. Після отримання кульового поранення, був звільнений зі служби за станом здоров'я. Павло Коваль має 6-річний досвід управління проектами у громадському секторі.

Проєкт Офісу у справах ветеранів та їхніх родин є частиною Стратегії розвитку Українського католицького університету 2030. Таким чином університет долучається до зцілення ран війни та відновлення України.

«Нашим завдання є створення програм для сприяння інтеграції ветеранів у мирне життя. Наші захисники заслуговують, щоб після повернення з фронту вони могли не просто вести повноцінне мирне життя, а й брали на себе відповідальність за громаду, ставали суспільними провідниками», – коментує ректор УКУ Тарас Добко.

Основними завданнями Офісу у справах ветеранів та їхніх родин стануть:

- надання освітніх можливостей для ветеранів війни, членів їхніх сімей, а також для родин полеглих захисників і захисниць України;
- створення університетської спільноти ветеранів та середовища, у якому будуть враховані їхні потреби;

- супровід та допомога в організації навчання для ветеранів (як дипломних, так і сертифікатних програм);
- співпраця з університетами на міжнародному рівні, які мають кращі практики по роботі з ветеранами та їхніми родинами для поширення досвіду і створення спільних проектів.

Важливим напрямом роботи стане надання юридичної, психологічної, духовної та соціальної підтримки ветеранам та їхнім родинам, а також медичної допомоги, послуг з реабілітації та фізичної терапії, завдяки співпраці з новоствореною Медичною клінікою УКУ.

Павло Коваль розповідає, що наразі Офіс ветеранів – на етапі формування стратегії роботи на наступні 7 років:

«Для початку нам важливо розпочати роботу на рівні УКУ – створити ветеранську спільноту, де їх зрозуміють, підтримають і вони почуватимуться комфортно. Під "комфортом" я маю на увазі врахування потреб самих ветеранів. Це стосується як створення інклюзивного простору, так і доступу до різних ресурсів університету». [...]

Додамо, що нещодавно в межах Академії професійного розвитку УКУ запуснув курс **«Ветеран у спільноті»**, який спрямований на допомогу в інтеграції ветеранів до університетської спільноти, наданні підтримки, адаптації до нових умов та підготовки до змін у житті після служби в армії.

За словами Павла Ковалю, Офіс також співпрацюватиме з громадськими та державними організаціями, благодійними фондами:

«Спільнота УКУ є відкритою до співпраці з різними ветеранськими середовищами. Очевидно, університет не зможе закрити усі потреби військовослужбовців, які повернуться, тому вже зараз ми працюємо над розширенням партнерської мережі. Ми очікуємо, що ветерани звертатимуться до Офісу з певними потребами, якщо певний запит ми не можемо перекрити, то перенаправлятимемо його до партнерських організацій». [...]

Джерело: ucu.edu.ua

ПАПА: В УКРАЇНІ БОМБАРДУЮТЬ ЦИВІЛЬНИХ, МОЛЮСЯ ЗА ЖЕРТВИ І ЗА ЇХНІХ РІДНИХ

24.01.2024 р.

Звернувшись наприкінці загальної аудієнції із закликом, приуроченим до Міжнародного дня пам'яті жертв Голокосту, Папа Франциск також звернувся із закликом молитися за припинення війн, згадавши й про Україну, де почастишали бомбардування цивільних об'єктів.

Перед тим, як завершити

традиційну зустріч з паломниками привітанням, зверненням до молоді, похилих віком, хворих і молодят, в середу, 24 січня 2024 р. Папа Франциск нагадав, що наступної суботи, 27 січня, відзначатиметься Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту.

«Нехай пам'ять і засудження того жахливого винищення мільйонів євреїв і людей інших віросповідань, яке відбулося в першій половині минулого століття, допоможе всім не забувати, що логіка ненависті і насильства ніколи не може бути виправдана, бо вона заперечує саму нашу людяність», – сказав він, додаючи, що також і «війна є запереченням людяності».

В цьому контексті Святіший Отець закликав: «Не втомлюймося молитися за мир, за припинення воєн, за те, щоб зброя зупинилася і щоб виснажене населення отримало допомогу. Маю на думці Близький Схід, Палестину, Ізраїль, думаю про тривожні новини, що надходять із стражденної України, особливо про бомбардування, які вдаряють по місцях, де перебуває цивільне населення, сіючи смерть, руйнування, страждання. Я молюся за жертв та їхніх близьких і благаю всіх, особливо тих, на кого покладена політична відповідальність, захищати людське життя, поклавши край війнам. Не забуваймо: війна – це завжди поразка, завжди!» – наголосив Папа, додаючи, що «виграють» лише виробники зброї.

о. Тимотей Т. Коцур, ЧСВВ, «Новини Ватикану»

В АПОСТОЛЬСЬКОМУ ЕКЗАРХАТІ ОРГАНІЗУВАЛИ КУРС З ВИШКОЛУ ХРИСТІЯНСЬКОГО АНІМАТОРА

26.01.2024 р.

Комісія у справах молоді та академічного душпастирства Апостольського екзархату для українців візантійського обряду в Німеччині та Скандинавії організувала тренінговий онлайн-курс Школи християнського аніматора.

Згідно програми курсу учасники візьмуть участь у дев'яти навчальних зустрічах, в яких отримають навички для організації та проведення християнських таборів,

вивчаючи вікову психологію, катехитику, ігрологію, літургіку, а також навчатися писати проекти та реалізовувати їх.

Завдяки даному проекту вище згаданої комісії українські парафії отримають молодих християнських лідерів, які будуть творити і брати участь у молодіжних проектах, а відтак гуртувати молодь при парафіях.

На першій зустрічі молодь ознайомилась із запобіжною системою Дона Боско. Також о. Святослав Титуляк розповів про методи організації активних заходів на парафіях.

Джерело: ukrainische-kirche.eu

ЕКУМЕНІЗМ І МІЖКОНФЕСІЙНЕ БРАТЕРСТВО

25.01.2024 р.

Щороку з 18 по 25 січня християнські спільноти різних конфесій з усіх куточків світу протягом тижня моляться за християнську єдність. Цього року він проходив під гаслом: *«Полюби Господа, Бога твого, і ближнього твого, як самого себе»* (Лк 10:27).

Для українців парафії Святого Миколая Української Греко-Католицької Церкви у м. Бамберг єкуменізм і християнське братерство є щоденним реальним досвідом. Ось уже понад 10 років у цьому храмі моляться також православні брати і сестри румунської громади. А християнські душпастирі протестантської євангельсько-лютеранської, румунської православної, римо-католицької та української греко-католицької парафії м. Бамберг (Гауштадт) щомісяця зустрічаються на «єкуменічну каву», щоб разом ділитися досвідом у дружній атмосфері, планувати, організовувати і втілювати спільні молитовні, громадські, духовно-культурні чи благодійні заходи впродовж року.

14 січня 2024 року було освячено два комплекти літургійного євхаристійного посуду, який українська парафія отримала в дар на знак подяки від громади Св. Параскевії Румунської Православної Церкви за те, що вони уже 10 років мають можливість молитися у візантійському храмі святого пророка Івана Хрестителя.

«ПО ТОМУ ПІЗНАЮТЬ УСІ, ЩО ВИ УЧНІ МОЇ, ЯК БУДЕТЕ МАТИ ЛЮБОВ МІЖ СОБОЮ» (Івана 13, 35).

«Подібно як вірні нашої церкви досвідчують братерську гостинність серед християн інших конфесій у місцях свого життя і поселення в діаспорі, де ще не мають власних храмів для молитви і звершення богослужінь, так само і нам важливо виявляти братерську любов і гостинність до інших, відкриваючи їм двері нашого храму. Ми надзвичайно вдячні Богу за цей позитивний досвід гостинності і братерства безпосередньо у стінах нашого храму і парафіяльного дому, який скріплений стараннями румунської громади не лише молитися і зустрічатися у спільному місці, але й розділяти турботу, догляд та фінансові витрати на його утримання, опалення, оздоблення і догляд», – зазначив настоятель української громади о. Іван Сохан.

«Ми вдячні українській громаді за гостинність, постійно єднаємось з вами у молитві за мир в Україні, а також дбаємо за цей храм, як за наш рідний», – наголосив настоятель румунської громади о. Йонут Паун під час урочистої передачі євхаристійного посуду.

Джерело: ukrainische-kirche.eu

З ВЕРТЕПОМ НА СХІД – СТУДЕНТИ І ВИПУСКНИКИ УКУ ПОБУВАЛИ З КОЛЯДОЮ НА ІЗЮМЩИНІ

26.01.2024 р.

З вертепом та колядою студенти УКУ поїхали на схід України, аби принести радість Різдва та народження Спасителя на деокуповані українські території.

Цьогоріч у проєкті «Вертеп на схід» взяли участь 16 людей: 9 студентів та випускників УКУ та 7 старшокласників з деокупованих сіл. Протягом семи днів вони провели понад 60 виступів у селах Іванчуківка, Веселе, Чистоводівка, Липчанівка та Павлівка на Ізюмщині, Харківської області.

Ініціатива «Вертеп на схід» зародилася в УКУ ще за часів Революції Гідності на Майдані у Києві. Їїго співзасновником та незмінним координатором є Юрій Мурин, випускник УКУ, засновник студентської організації «Україна єдина».

Цьогоріч колядники з вертепом йшли від хати до хати, збиралися невеликими групами на вулиці, колядували і для військових, і для цивільних.

«Ми хотіли показати людям з деокупованих територій традиційний вертеп. Заздалегідь домовлялися зі старостою села, щоб попередити мешканців. Люди записувалися в чергу ще до нашого приїзду. Приємно здивувало позитивне ставлення людей, навіть давали гостинці та гроші, які ми спрямовували на допомогу військовим, а це 26 тисяч гривень», ділиться Юрій Мурин.

Перший вертеп студентів та випускників, які згодом ініціювали акцію «Вертеп на схід», відбувся у 2014 році на Майдані під час Революції Гідності. А через рік вони вирушили у свою першу різдвяну поїздку на схід України.

«Цьогоріч ми вирішили поїхати на деокуповані території і провести спільний вертеп з місцевими дітьми, щоб вони познайомилися з нашими українськими різдвяними традиціями. Діти-учасники були трошки змучені, деякі хворіли, але все ж таки ми впоралися. Колядники та глядачі сповнені натхнення продовжувати цю традицію. Сподіваємося, наступного року місцеві мешканці самі організують вертеп».

Юрій переконаний, що попри різні традиції Україна єдина – той відгук, який вони з командою побачили у деокупованих селах на українську коляду.

Джерело: ucu.edu.ua

ЯК НЕ ПРОГНУТИСЯ І НЕ ВПАСТИ? – У ЛЬВОВІ ПРЕЗЕНТУВАЛИ КНИГУ «*Modus Vivendi* УКУ. Творення університету»

26.01.2024 р.

«УКУ пройшов і проходить багато викликів, серед сучасних – пандемія ковіду, а тепер – повномасштабна війна. Але це не ламає нас: на зустрічі зі студентами я бачу глибину, а в адміністрації університету – тонкість стратегічного мислення і планування. За цим всім стоять шляхетні люди з високим розумінням відповідальності», – президент УКУ, владика Борис Гудзяк.

Дискусією «*Modus Vivendi* УКУ. Творення університету» ми відкрили ювілейний рік до 30-річчя відновлення Львівської богословської академії (ЛБА), на фундаменті якої виріс Український католицький університет.

Ділимося кількома важливими тезами і заохочуємо прочитати більше в матеріалі за [посиланням](#):

- «Традиція УКУ – це традиція університету, котрий приносить плоди. Сьогодні багато хто мислить категоріями успіху, натомість краще говорити про плоди. Для мене важливо розуміти, який плід дав УКУ за цей період. Кожного року були різні здобутки, але саме існування нашого університету і його стабільний розвиток, часом всупереч обставинам, – це для мене великий плід», – Тарас Добко, ректор УКУ.
- «З латинської мови "modus vivendi" дослівно перекладається як "спосіб жити". УКУ справді створив метод свого життя. Друге речення у назві книги – "Творення університету". Слово "творення" – це незавершена форма. Творення як становлення буде присутнім доти, доки існуватиме університет. А запорука розвитку УКУ в тому, що, по-перше, тут розвинулася співгармонія різних наук, по-друге, в університеті відбувається зустріч між студентом та викладачем, і, по-третє, тут високий рівень довіри між людьми», – Уляна Головач, доцентка кафедри філології, Гуманітарний факультет УКУ.
- «Для мене традиція УКУ в якості – в якості освіти, архітектури, стосунків та у відкритості. Саме відкритість є передумовою того, що в УКУ приходять різні люди і тут мають нагоду обмінюватися досвідом. Пригадую слова владика Бориса Гудзяка, який сказав, що колись УКУ тільки міг мріяти, що його голос буде почутий. Сьогодні ж в університет приходять різні люди за натхненням. Це було б неможливо без якості та відкритості», – отець Юрій Щурко, декан Філософсько-богословського факультету УКУ.
- «Не випадково я принесла з собою ще одну книгу – "Ідентичність і місія УКУ", яка написана на початку шляху нашого університету. Сьогоднішня подія – це добра нагода будувати міст над бурхливими водами, в яких ми зараз живемо, міст між цими двома книгами. Одна показує нам – звідки ми починали, а друга – куди ми хочемо прямувати», – Олена Джеджора, історикиня, викладачка УКУ.

Джерело: УКУ/ФБ

УРОЧИСТІ З ВШАНУВАННЯ КАРЛА ВЕЛИКОГО В ААХЕНІ

28.01.2024 р.

Кілька місяців після вручення українському народові Відзнаки Карла Великого, в Аахені, де похоронений «перший великий європеєць», знову говорили про Україну, вшановували героїв-захисників і молилися за мир в нашій Батьківщині.

Апостольський екзарх для українців візантійського обряду, Преосвященний владика Богдан був почесним гостем у м. Аахен та в однойменній Дієцезії на цьогорічному Святі Карла Великого – короля Великої римської імперії, визначного представника династії Каролінгів, зачисленого до лику Блаженних Католицької Церкви.

В неділю, 28 січня 2024 року, в катедральному храмі м. Аахена, де перебувають мощі Карла Великого, владика Богдан очолив Святу Літургію та виголосив проповідь.

Вітаючи апостольського екзарха, місцевий правлячий єпископ, владика Гельмут Дізер пригадав усім присутнім про триваючу російську агресію проти України та відзначив зусилля владика-гостя у справі підтримки страждаючих від війни співгромадян на Батьківщині та в країнах Західної Європи, назвавши його «доброзичливим посланцем миру, порозуміння та підтримки».

У своїй проповіді, яку місцеві оглядачі назвали «Проповіддю про велич людини та безумовну любов», владика Богдан провів паралелі між історичним контекстом життя і діяльності Карла Великого

та сучасними подіями в Європі, запросивши присутніх застановитися на чому полягає справжня велич людини.

На думку проповідника та у світлі особи Карла Великого, якого ще називають «першим великим європейцем», людська велич ґрунтується не на особистих талантах чи територіальних здобутках, а на величі духу, яка перевершує кожну людську слабкість, кожну невдачу і всі переступи, бо вона, зрештою, відображає велич Божу і робить її відчутною для сучасників. Послух Божим законам та сповідання Його своїм життям і смертю – ось що, – за словами проповідника, – становить справжню велич кожного віруючого і робить його дороговказом для інших. Як приклади апостольський екзарх навів інших святих в історії Церкви, яких ми знаємо як покровителів Європи і які трудилися задля духовного відродження, примирення та порозуміння між народами європейського континенту.

Згадуючи особу Карла Великого, який присвятив усе своє життя становленню християнської Європи, апостольський екзарх поставив за приклад жертву Героїв Небесної сотні, які, можливо, були першими, хто віддав своє життя під стягами Європейського Союзу під час Революції гідності на Майдані незалежності в українській столиці.

«Єдина їхня "провина" полягала в тому, що вони зробили мрію про Європу своєю власною і прагнули втілити її у власному житті і у житті власного народу» – підкреслив український єпископ.

В наших часах «новітній диктатор» прагне цілковито знищити цю мрію, проте, йому

це не вдасться, доки «Україна стоїть, Україна бореться, Україна молиться», – наголосив апостольський екзарх, цитуючи відомий вислів Глави УГКЦ Блаженнішого Святослава.

«Доки Україна стоїть, бореться і молиться, інші народи Європи можуть жити в мирі і безпеці», – зауважив проповідник, додавши, що європейці не покинули своїх братів і сестер в Україні напризволяще. «Навпаки: Європа сьогодні стоїть на боці України; Європа бореться і змагається спільно з нами за мир; Європа молиться з нами і за нас», – підкреслив проповідник, висловивши при цьому щиру вдячність німецькому народові за витривалу і великодушну підтримку українського народу.

На завершення своєї проповіді владика Богдан пригадав сучасних захисників України, які своєю посвятою дають усьому світові приклад справжньої величі, яка є величчю любові, що про неї казав Господь Ісус: *«Ніхто неспроможен любити більше, ніж тоді, коли він за своїх друзів своє життя віддає»* (Йо. 15, 13).

«Дорогі друзі, дорогі сестри і брати! Сьогодні ми схилиємо коліна перед такою любов'ю – в душі чи в реальності – як це відбувається в Україні, коли люди стають на коліна перед трунами полеглих воїнів – у церквах, на цвинтарях чи вздовж вулиць, якими проходять похоронні процесії. Дозвольмо собі надихатися і керуватися цією любов'ю, бо тільки з такою любов'ю пов'язана обітниця тривалого миру і милосердної справедливості», – зазначив проповідник і закликав присутніх на Літургії молільників: «Не піддаваймося спокусі малодушності, кажучи: *"Я маленька людина, від мене нічого не залежить!"*».

Кожен з нас здатний і обдарований творити великі справи, якщо з великою любов'ю виконуватимемо навіть найменші послуги у своєму повсякденному житті. У вогні правди і любові наші вчинки будуть випробувані, зважені та оцінені. Нехай наші вчинки будуть придатними і корисними для будівництва нової Європи!», – сказав на завершення владика Богдан.

ЗАПИС ДО ЗОЛОТОЇ КНИГИ ААХЕНА

28 січня 2024 року, з нагоди Свята Карла Великого у м. Аахен, в міській ратуші відбулася офіційна зустріч апостольського екзарха для українців візантійського обряду в Німеччині та Скандинавії Преосвященного владика Богдана з очільницею міста Аахен панею Сібілл Кьопен, яка очолила місто після муніципальних виборів 2020 року.

Вітаючи українського гостя, пані Кьопен пригадала, як кілька місяців тому Аахен вшановував український народ, вручаючи Президентові України Володимирові Зеленському відзнаку Карла Великого. Вона також запевнила владика Богдана в подальшій підтримці України і українського народу в його національно-визвольних змаганнях проти російського імперіалістичного режиму.

Вона, згадуючи Літургію в катедральному храмі, подякувала владичі Богданові за його проповідь та «численні імпульси», які він дав присутнім в храмі молільникам. *«Доброта вашого серця залишила сліди в серцях багатьох гостей. За це я прагну вам в імені міста сердечно подякувати»*, – зазначила п. Сібіль Кьопен.

У свою чергу апостольський екзарх подякував п. Кьопен та її співпрацівникам за гостинність і велику честь, яку вони виявили йому, запрошуючи спільно з єпископом Гельмутом Гізером взяти участь у святкуванні пам'яті Карла Великого. Він теж пригадав нещодавній візит Президента України з нагоди вручення відзнаки Карла Великого українському народові.

«Однак, потрібно наголосити, що в цьому урочистому акті йшлося не лише про вияв захоплення і пошани для українського народу, але також і в першу чергу – запевнення у всебічній підтримці і незмінній солідарності.

Європа розпізнає в нас членів єдиної європейської родини», – зазначив архиєрей, пригадавши при цьому вислів бундесканцлера ФРН Олафа Шольца, сказаний ним незадовго після повномасштабного вторгнення росії: «Українці, ви належите до нашої сім'ї».

В цих словах, на думку владика Богдана, є щось більше, ніж звичайна політична декларація, це визнання європейської ідентичності українського народу і його природно приналежність до європейської цивілізації.

«Наш народ не лише відчувається інтегральною частиною європейської спільноти і єдиної європейської сім'ї, – він сьогодні захищає і відстоює великою ціною ті цінності, які становлять фундаменти нашого спільного європейського дому: свободу, гідність, справедливість, правду» – наголосив апостольський екзарх.

Відтак в ратуші пройшла церемонія запису до Золотої книги м. Аахен. Владика Богдан, перш ніж поставити свій підпис, написав трьома мовами – німецькою, українською та латинською – слово «Мир», а відтак написав слова молитви, скеровані до Бога: *«Господи, помилуй нас Своїм миром»*.

Джерело: ukrainische-kirche.eu

УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД МАЄ ПОВЕРНУТИ СВІТОВІ ВІРУ В АБСОЛЮТНІ ЦІННОСТІ, – Софія Опацька на конференції у Римі

28.01.2024 р.

«Університет і Церква: майбутнє католицьких університетів через призму столітньої співпраці» – під такою назвою відбулась конференція у Римі, з нагоди 100-річчя від дня заснування Міжнародної федерації католицьких університетів. Захід зібрав 170 представників вишів з 47 країн світу, які обговорювали роль католицьких освітніх інституцій як місця діалогу між Церквою та суспільством, перспективи та виклики, які нині стоять перед Федерацією.

Світлина: IFCU/ФБ

Міжнародну федерацію католицьких університетів (IFCU) заснували 18 католицьких університетів-засновників у 1924 році з благословення Папи Римського Пія XI. Федерація покликана сприяти розвитку партнерських, дослідницьких та програм обміну між католицькими освітніми інституціями. Український католицький університет приєднався до IFCU у 2003 році. Сьогодні серед членів федерації – 240 католицьких університетів з усього світу.

З нагоди ювілею, до освітян під час заходу звернувся Папа Франциск:

«Я хотів би висвітлити два аспекти історичних коренів вашої Федерації. По-перше, хочу заохотити вас до співпраці через "networking". Сьогодні існує понад 2 тисячі католицьких університетів. Їхня колаборація може бути ефективнішою і сприятиме зміцненню системи Католицьких університетів. У час великої роздробленості ми повинні об'єднатись і поширювати надію, єдність і злагоду в умовах байдужості, поляризації та конфлікту.

Зустріч Папи Римського Франциска з учасниками ІFCU

Другий аспект випливає з того факту, що, як зазначив Папа Пій XII, *"Федерація була заснована на хвилі жахливої війни, щоб бути засобом для сприяння примиренню та зростанню миру і милосердя серед народів"* [Апостольський лист до Католицьких університетів, 27 липня 1949 р.]. На жаль, ми святкуємо це сторіччя організації на тлі Третьої світової війни, яка нині ведеться фрагментарно. Тому так важливо, щоб католицькі університети протистояли цьому і докладали зусиль, спрямованих на розбудову культури миру в усіх її аспектах, що має поширюватися крізь призму міждисциплінарного бачення».

Як і сто років тому, сьогодні людство перебуває в тій точці, де старі міжнародні правила вже не діють; світові організації, які були створені для забезпечення світопорядку, втратили свій вплив; нову систему координат ще не розробили. У цей час дуже важливо, щоб голос України лунав на світових майданчиках. Український католицький університет, як академічна та католицька інституція, використовує кожну можливість, щоб нести правду про події в Україні, та акумулювати світову спільноту для протидії злочинним діям росії.

На конференції Міжнародної федерації католицьких університетів УКУ представляла проректорка зі стратегічного розвитку, декан-засновниця Бізнес-школи УКУ Софія Опацька. Делегація університету взяла участь у засіданні круглого столу на тему «Ex Corde Ecclesiae перед викликами 21-го століття». Доповідь Софії Опацької була про виклики 21 століття, які стоять перед Україною та Українським католицьким університетом у часі війни.

«Російсько-українську війну можна трактувати по-різному. Політики можуть розглядати це як "суперництво за новий глобальний порядок"

або "зіткнення цивілізацій". Політологи розглядають її як національно-визвольну війну за незалежність та суверенітет. Люди з філософським мисленням вважають це зіткненням цінностей та політичних прагнень, що базуються на цих цінностях, конфлікт між європейською та пострадянською ідентичністю, між демократією та автократією.

У життєвому досвіді українців – це боротьба за нашу свободу та гідність. Нинішній конфлікт не стосується мови чи релігії, а радикально різних політичних бачень стосунків між тими хто управляє, і тими, ким управляють.

Отже, на кону в цій війні зрештою поставлено свободу 40 мільйонів людей і життєздатність демократичного світопорядку. Українці демонструють, що демократія може захистити себе», – так розпочала свій виступ промовиця.

Софія Опацька виступала від імені багатьох українців, колег та студентів УКУ. Говорила про історичний контекст, боротьбу за гідність та геноцид, який вчиняє росія проти нашого народу, як це вже неодноразово було впродовж багатьох століть, а особливо у минулому 20-му сторіччі:

«Війна залишає не один шрам на тілі нашої країни і в душах наших людей. Ми, українці, живемо в тривожній реальності геноциду.

Якщо добре вчити історію, то можна побачити – щоразу як росія окупувала якусь землю, де проживали українці-католики східного обряду, це призводило до знищення Української Греко-Католицької Церкви, її інституцій та вірян.

Якби росії вдалось окупувати всю Україну, Український католицький університет не існував би. І я, напевне, не була б серед вас, а, ймовірно, була б згвалтована, ув'язнена або знищена. Ми повинні вивчити уроки минулого. Ми також повинні знайти шлях і навчитись креативно поєднувати такі важливі цінності як стійкість та демократія, безпека та розвиток».

о. Деніс Хольшнайдер, президент ACCU (USA) та Софія Опацька, проректорка зі стратегічного розвитку УКУ. | Джерело: IFCU/ФБ

Для української делегації було важливо донести до аудиторії той факт, що нинішня росія, як і Радянський союз, є імперією, яка відкрито демонструє свої імперіалістичні бажання і наміри. Світова спільнота має усвідомити, що доки не буде покаяння всього російського народу, неможливо уявити майбутнього росії як нормальної країни, а відтак – досягти сталого миру. Тому потрібне переосмислення та вироблення нових політик міжнародної спільноти, які б могли вплинути на агресора і його послідовників, каже проректорка. [...]

Ще один виклик, який стоїть перед світом сьогодні – вибори у понад 60 країнах світу, а це означає, що більше половини населення планети (понад 4 млрд людей) будуть голосувати і обиратимуть політичний вектор розвитку своїх країн. Отож, цього року міжнародна спільнота більше уваги приділятиме саме цим процесам. Нині є пересторога, що про Україну говоритимуть значно менше, а українське питання, ймовірно, буде поставлене на паузу. Втім, за словами проректорки, цей час варто використати з максимальною користю, щоб підготуватись до нового світового порядку та розробити механізми комунікації і налагодження зв'язків з іншими державами:

«Український досвід має стати джерелом надії для світу, повернути йому віру в абсолютні цінності, зцілити від цинізму та надмірної прихильності до комфорту.»

Справжні цінності стають видимі не тоді, коли все добре, а тоді, коли нам стає важко. Цінності керують нами та визначають нашу поведінку, коли життя повертається до нас своєю темною стороною. Україна вчить Захід, що безпека не може бути самоціллю, що не варто жертвувати цінностями заради безпеки, і що демократію варто захищати ціною свого комфорту, здоров'я і навіть життя».

Під час виступу на конференції, проректорка також поділилась приголомшливим досвідом УКУ у часі війни. Розповіла про те, як університет впорався з розгубленістю на початку повномасштабного вторгнення та волонтерські ініціативи; про важливість підтримувати внутрішній порядок у інституції та зберігати сенси для студентів; про індивідуальний розвиток людини та спільнотність; про підтримку та «зцілення ран війни», як частину Стратегії 2030 УКУ.

Софія Опацька на аудієнції у Папи Римського Франциска

«На тлі повномасштабного вторгнення ми робимо дивовижні речі: банківський сектор живий і працює, потяги курсують згідно з розкладом, бізнес зайнятий, школи і університети навчають. Наші студенти займалися різною волонтерською діяльністю: надавали гуманітарну допомогу, відстежували шкоду завдану культурній спадщині, боролись з брехнею у дезінформаційній війні, яку веде росія», – додала Софія Опацька.

Серед міжнародної спільноти католицьких університетів, за словами проректорки УКУ, здебільшого є розуміння та усвідомлення важливості підтримки України і наслідків російсько-української війни для світу. Втім є великі прогалини у комунікації з боку нашої держави з країнами глобального півдня, зокрема Латинської Америки. Це відчувалось на конференції IFCU, де представники католицьких університетів відверто

говорили: «ми не бачимо на сторінках наших газет та у медіа інформації про Україну, ми хочемо знати більше про те, що у вас зараз відбувається, тримати з вами зв'язок». Відтак, на рівні освітніх зв'язків, місію «говорити про війну в Україні у світі» сьогодні частково виконує УКУ.

«Це була зустріч про довготермінове майбутнє і ми, як католицький університет, маємо відіграти свою роль у глобальних процесах. Зараз ми співпрацюємо з багатьма університетами, і під час війни ця співпраця поглибилася. У нас вже є чимало спільних проєктів, нам багато допомагали в часі війни. Однак є учасники, з якими треба більше комунікувати, зокрема з представниками Латинської Америки, Азії, Африки. Нарешті, ми з ними починаємо вибудовувати стосунки. І ця конференція у Римі – це додаткова нагода сказати про те, що відбувається в Україні і як ми можемо далі співпрацювати».

Під час круглого столу делегати також обговорювали необхідність впровадження терміну «гібридна війна» та вироблення нової концепції взаємодії, зокрема що стосується культури та механізмів солідарності між католицькими університетами. Вперше такі пропозиції озвучив ректор УКУ Тарас Добко на Асамблеї IFCU у Бостоні, яка відбулась вже після повномасштабного вторгнення в Україну.

У Римі УКУ запропонував Федерації впровадити такі ініціативи:

- розробити модель швидкого реагування у випадку надзвичайної ситуації (комунікація, перша допомога, поширення інформації);
- сприяти сталому навчальному процесу та творенню ініціатив, які допоможуть студентам здобувати якісну освіту, навіть у часі війни;
- допомогти створити соціальні програми для іноземних студентів та викладачів;
- переосмислити питання Справедливого миру та Справедливої війни в контексті соціальних католицьких вчень та курсу з безпеки;
- допомогти зменшити відтік кваліфікованих кадрів (через війну та інші надзвичайні події), шляхом створення відповідних програм;
- допомогти відкоригувати російські студії у вишах;
- допомогти впроваджувати та розвивати українські студії в університетах. [...]

Джерело: [сайт УКУ](#)

НА ВІЙНІ ОБРАЗ БОГА, ВІРИ, СЕБЕ В ЦЕРКВІ РОЗХИТУЄТЬСЯ І РОЗВАЛЮЄТЬСЯ ЯК ПАЗЛ – ЙОГО ПОТРІБНО ДОПОМОГТИ ПЕРЕБУДУВАТИ, – психолог-богослов Максим Вербельчук

Це інтерв'ю є в першу чергу для духівників – священників, монахів, монахинь чи мирян, які, як душпастирі, підтримують військовослужбовців. І воно про досвід вбивства на війні. На цю тему не говорять вголос зі зрозумілих причин. Проте з нею військові можуть приходити на розмову до церкви.

Про те, як цей досвід впливає на людину, як реагувати на нього і яку підтримку можна надати, говоримо з Максимом Вербельчуком, психологом, богословом, психотерапевтом в процесі навчання, членом УАКПТ та НПА, який працює у хабі ментального здоров'я «ДіяТи».

► Почну з досвіду, яким поділився один священник. Якось до нього прийшов військовий і сказав: «Я не можу заходити до церкви, у мене руки в крові». Священник намагався пояснити, що «та ні, ти – герой, ти так чинив,

бо захищав нас від ворога, ти був змушений». Проте військовий повторював ті ж фрази. Чи можете пояснити, що відбувалося і як реагувати у такій ситуації?

Максим Вербельчук: Тут може бути багато пояснень. Але в першу чергу, я б сказав, що те, що з військовим відбувалося, – це нормально. Коли людина має «крайні» досвіди на межі життя та смерті, як наприклад – на війні, де є різні травматичні ситуації, де є також досвід вбивства, наша психіка, як і наш мозок може мати різні захисні реакції. І це – нормально. Тож напевно нормалізація того, що він говорить – це перший крок як можна реагувати на почуте. Він може не сприймати в цей момент фрази типу: «Ти – герой», не чути її, чути лише свої думки про себе, пригадувати спогади, які можуть говорити дуже голосно і бути дуже яскравими.

► Чому так відбувається?

М. Вербельчук: Бо його самосприйняття зараз є іншим. Досвід війни перебудовує сприйняття людини самої себе, світу, свого минулого, хто я є як військовий, ким я був до того і т.д. І непросто є зрозуміти, як є людині з цим досвідом зараз.

«Обличчя російсько-української війни», 02.01.2024 р. Воїн 55-ої Окремої артилерійської бригади ЗСУ наводить американську легку гаубицю М777 на російські позиції неподалік Мар'їнки. | Світлина: В'ячеслав Ратинський / Reuters /

► **Ви кажете, що у такому випадку треба нормалізувати те, що він говорить. Це як?**

М. Вербельчук: Це коли ми визнаємо те, що він каже, ставимося до його слів з пошаною. Приймаємо це як нормальну реакцію. Тобто не переконуємо, не розхитуємо його переконання, не перевчаємо і не підзвеличуємо його у такий момент. До останнього можна повернутися пізніше. Коли ж він приходить зі словами: «Я вбивав, я маю кров на руках», то ми не втручаємося в оце його сприйняття себе, не «вирізаємо» це, як хірург зі скальпелем.

► **Тобто не кажемо – «ні-ні, перестань таке говорити»...**

М. Вербельчук: Цього точно не робимо. Людина прийшла з болем, з травматичним досвідом. Можливо, ще досі переживає, осмислює ці події і в її голові відбувається шторм зі спогадів. Можливо також те, що відбулося, зачепило його систему цінностей. Тому в психології ми приймаємо цей досвід, не кажемо, у що він чи вона має вірити.

Це перший крок – дати військовослужбовцю, наскільки можемо, говорити про досвід на війні, також за бажання – про досвід вбивства у цих обставинах.

І тоді, коли ми приєднуємося до цього досвіду, тоді можемо пробувати, якщо компетентні в тому, говорити з ним про пережите. Делікатно, ставлячи правильні, доречні запитання, або ж уникаючи недоречних.

«Обличчя російсько-української війни», 03.01.2024 р. 03 січня російська та українська влада оголосила про перший за п'ять місяців обмін полоненими. В рамках нового обміну до України повернулися 230 осіб, серед яких 213 солдатів та сержантів, 11 офіцерів та шість цивільних. Український омбудсмен з прав людини Дмитро Лубинець уточнив, що серед звільнених військовополонених були захисники Маріуполя, Азовстали та острова Зміїний. *«Замість тисячі слів».* Так цю світлинку у своєму твіттері підписав радник міністра внутрішніх справ України Антон Геращенко.

► **А можете більше пояснити, як саме такий досвід впливає на сприйняття світу, себе?**

М. Вербельчук: У нас всіх є якісь переконання про себе, хто ми, що робимо, те, як самі себе визначаємо. Ми вибудовуємо це знання, наче тчемо, протягом життя. Також протягом життя вибудовується наше знання про світ – яким він є, якими є інші люди, що таке стосунки. У кожної людини це різні історії. І бойовий досвід може їх змінити, перебудувати.

Так насправді ми не знаємо з чим воїн прийшов на війну, з яким знанням про себе. Тож ми також не можемо знати чи досвід вбивства під час війни стане для нього жахливим досвідом чи насправді він не буде аж настільки складним. Це звучить трохи дивно, але так є.

Припустимо, професійний військовий, який знав, що це його шлях, це його кар'єра, у нього дід-прадід військовий, може ставитися до бойових дій по-одному, як до служби, наприклад. Натомість людина, яка була мобілізована чи пішла добровольцем, може осмислювати й переживати війну зовсім по-іншому.

Також реакція буде залежати від того, як наш мозок інтерпретує те, що зі мною трапилося. Епіктет, грецький філософ, говорив, що ми реагуємо не на самі події, життєві ситуації, а на нашу інтерпретацію цих ситуацій (як мінімум на двох рівнях функціонування мозку та пам'яті). Це також залежить від переконань людини, внутрішніх установок, ментальних схем. Ми можемо реагувати емоційно, поведінково, тілесно. Реагують також наші цінності, наш світогляд, стосунки.

«Обличчя російсько-української війни», 31.12.2023 р. Український воїн на дорозі під Куп'янськом.
Світлина: Ян Доброносів / Global Images Ukraine /

► А що може відбуватися із цінностями?

М. Вербельчук: Цінності є часто несучою конструкцією, фундаментом, особливо, коли ми є в мирному часі. Особливо, для людей релігійних.

Коли ми зі своїм списком цінностей попадаємо у середовище радикального формату життя, де є вбивства і смерть, жорстокість – ця система цінностей може тріщати по швах. І це нормально, бо вона конфронтує з дуже жорсткою, брутальною реальністю. Наші цінності можуть посипатися, випадати, змінюватися або ж підсилитися.

► У контексті теми насилля я перетиналася з поняттям моральної травми, яка настає, коли ми зробили якусь кривду і вона йде в перетин з нашим моральним компасом. Або ж якщо нам таку кривду вчинили. Чи можна, коли говоримо про досвід вбивства на війні, говорити про моральну травму від цього? І чи стикалися ви взагалі з таким терміном?

М. Вербельчук: Моральна травма – доволі вузьке специфічне поняття, бо про нього в психологічних науках не багато говорять. Наскільки я розумію – це «травма» цінностей, мого етичного кодексу. Якщо моєю цінністю в духовному житті була заповідь «Не вбивай», тоді справді, якщо я її порушив, виходить, переступив через свою цінність. Виникає напруга, внутрішній конфлікт. Коли так стається – то, найперше, даємо цій напрузі місце бути. І потім варто дивитися, які ще цінності є навколо цієї «не вбивай». Так би мовити – розширити своє бачення, поглибити його. Можливо, ти робив певні дії для чогось іншого, навпаки, зберігав цю цінність, намагаючись зберігати життя, своє власне, своєї сім'ї, своїх громадян, свого народу. І це може бути етап апробації цінностей, коли вони проходять випробування якимось досвідом, та стають більш усвідомленими та стійкими.

«Обличчя російсько-української війни», 31.12.2023 р. Український воїн керує дроном.
Світлина: Ян Доброносів / Global Images Ukraine /

► **Яку підтримку у такому випадку може надати душпастир, до якого прийшов цей військовий? І яку підготовку для цього потрібно?**

М. Вербельчук: Однозначно духівник мав би мати відповідну підготовку, якщо говоримо про працю з людьми, які повертаються з війни. Мова про базові психологічні знання на рівні психоедукації, поінформованості про психічне здоров'я, про психотравму, про те, що відбувається з людиною, яка проживає досвід війни, її психікою, мозком, сприйняттям, тілом.

Цього можна навчитися на звичайних курсах, які зараз є в доступі. Можу рекомендувати онлайн-платформу «Академія стійкості», просвітницькі психоедукаційні програми Українського інституту КПТ та Інституту психічного здоров'я УКУ. Також можна звернути увагу на деякі відео-курси, що є на «Прометеус» та «Едера», навчальні ресурси на проекті «Психічне здоров'я для України» (MENTAL HEALTH FOR UKRAINE – MH4U). Ці знання допоможуть частково розуміти, що відбувається з людиною, побачити зону своєї компетентності, і відділити зону не своєї. У своїй – надати підтримку.

► **Яка допомога є ділянкою душпастирської підтримки?**

М. Вербельчук: У випадку духовного проводу мова про те, щоб вислухати, почути, зрозуміти, підтримати, поспівідати та перескерувати далі за потреби. Знову ж таки – це про те, щоб знати загальні маркери, які вказують на те, що людина потребує більш спеціалізованої допомоги, і знати куди її спрямувати. Або ж навпаки – розуміти, коли «нетипова» поведінка є цілком нормальною. Наприклад, коли чоловік чи жінка приходить з війни в мирне життя, вона потребуватиме адаптації. Це цілком нормальні моменти, коли людині треба добряче виспатись пару днів підряд, їсти, пити, відчувати тепло й безпеку, подбати про базові фізіологічні потреби, які треба часом надмірно задовільняти, бо довгий час на це

«Обличчя російсько-української війни». Максим Кривцов – український поет, який воював у лавах ЗСУ і загинув 7 січня. Йому було 33 роки. Кривцов був активним учасником протестів на Майдані Незалежності у 2014 році, а потім вирушив добровольцем на війну на Донбасі. До 2015 року він бився у складі 5-го батальйону «Правого сектору», а після ще чотири роки служив старшим кулеметником у бригаді швидкого реагування Нацгвардії України. З початком повномасштабного російського вторгнення у лютому 2022 року Кривцов повернувся на фронт. Навіть під час бойових дій він публікував свої вірші у соцмережах та регулярно записував відео з передової, читаючи свої та чужі вірші. 2023 року випустив поетичну збірку «Вірші з бійниці», яку український ПЕН визнав однією з найкращих книг року. Героя поховали 12 січня, прощання з ним відбулося у Михайлівському золотоверхому соборі у Києві. | Світлина: Thomas Peter / Reuters /

не було змоги. Коли ж в процесі адаптації з'являється місце на вживання наркотичних, алкогольних речовин, труднощі у керуванні емоціями та поведінкою, самоізоляція, відчуження від близьких, помітне погіршення настрою, апатія, безсоння, вибухи агресії, надмірної настороженості й дратівливості, що тривають тижнями – все це буде дзвіночками, що сигналізуватимуть про допомогу.

► **Можливо, є щось, що душпастирю варто чи не варто говорити?**

М. Вербельчук: Тут усе так, як у звичайних людських стосунках. Коли зустрічаємося з людиною у звичайному житті, зазвичай питаємо базові речі: як твої справи, як ти? Будуємо контакт, базове емоційне приєднання. Було б добре пам'ятати, що військові, ветерани – це не є якісь інопланетяни. Це не люди з іншого світу. Ні, це люди, такі ж як і ми, тільки вони пережили чимало дуже стресових подій і важкий досвід, якого нам не зрозуміти отак просто.

Варто концентруватися на особистості людини і на тому, як вона чується тут і зараз. Очевидно, не варто з розгону стрибати в досвід тої людини, перетинати її особистісні межі, питаючи, чи ти бачив смерть, чи вбивав людей, чи було страшно... Бо так, на війні страшно, так, вбивають, і є постійна небезпека життю. Зрештою, повноцінно зрозуміти, що було в «кімнаті» досвіду війни є неможливо. Ми можемо навчитися слухати його і чути. Але не зрозуміємо до кінця, якщо самі його не мали.

«Обличчя російсько-української війни», 11.01.2024 р. Українські воїни відпочивають у бункері на передовій під Бахмутом. | Світлина: Ignacio Marin / Anadolu Agency /

► **А якщо людина все ж хоче говорити про свій бойовий досвід, зокрема досвід вбивства на війні?**

М. Вербельчук: То даємо їй змогу вільно озвучити те, що хоче сказати. Це базові принципи активного слухання. Не пасивного – коли я вже маю в голові готові відповіді, і фільтр, який відфільтровує, що є гріх, що не гріх. А активного – це коли я відклав на бік своє «знання», ідеї та переконання і просто пробую почути про що людина зараз говорить, пробую чути її потреби. Чи це в сповіді, чи в розмові, коли людина хоче сказати «мене це задовбало», поматюкатися, погніватися на Бога, сказати, що це все просто лайно і т.д...

Це знову ж, може й дивно, але треба дати на це простір, щоб не було страху говорити. Людина мусить відреагувати на ці часто затримані емоції, дати вийти гніву, ніби провентилувати його. І так, це може конфронтувати з нашими цінностями чи особистими поглядами на християнську поведінку. Бо у цій розмові може бути дуже багато злості, люті на Бога, бо Він не такий, як я уявляв. Де ж Він був, коли мій побратим загинув? І коли людина з досвідом війни це все висловлює священнику, це ок, що вона говорить з купою матюків чи роздратованості про ці речі, має на це право. Бо її образ Бога, образ віри, образ себе в Церкві розвалився, розхитався, і йому треба це кудись скинути, викинути ці пазли на стіл. І тоді ми зможемо з часом у щось їх перебудувувати, інсталювати інші пазли, інші, оновлені цінності, побачити нову картинку.

«Обличчя російсько-української війни», 12.01.2024 р. Перша міжнародна поїздка Ріші Сунака у 2024 році відбулася в Україну, тим самим він хотів надіслати «сильний сигнал» про підтримку країни. Прем'єр-міністр Великої Британії оголосив про надання допомоги на 2,5 мільярда фунтів стерлінгів, а також підписав із президентом України Володимиром Зеленським угоду про гарантії безпеки. На світліні Володимир Зеленський та Ріші Сунак відвідують пораненого українського воїна у шпиталі в Києві. | Світлина: Stefan Rousseau / AFP /

► Словом, надаючи підтримку треба тримати темп цієї особи...

М. Вербельчук: Однозначно. Є така психотерапевтична метафора, що стосунок – це як танець. Є танець ламбада, є вальс, є брейкданс, є танго. Різні стилі, своя музика і темп. У стосунках з людиною є свій темп. Так само з людиною, яка має бойовий досвід – є свій темп. Якщо його потреби – це про вентиляцію злості, ми підтримуємо цей темп. Але якщо це тригерить ваші особисті цінності, переконання, нема з тим ради, мусимо тоді самі з собою попрацювати трохи.

► А як давати раду, якщо ця злість фактично на тебе виливається? Чи є тут якась межа в прийнятті чужої злості?

М. Вербельчук: Ніхто не змушує вас витримувати більше власних можливостей. Межі має кожна людина і якщо їх порушують через погрози, образи, критику, докори й гнів спрямований безпосередньо на вашу особу, то абсолютно здоровим рішенням буде подбати про свою безпеку припинивши спілкування з такою людиною. У таких випадках варто в твердий, але й доброзичливий спосіб сказати людині, що вона порушує ваші межі, коли переходить на «особистості», критикує, звинувачує, що ображає вашу гідність. І якщо вона не припинить цієї поведінки, подальша взаємодія припиняється.

Турбота про власне життя і здоров'я не може бути проігнорована через бажання допомогти людині опанувати гнів, який вийшов поза всякі межі й став прямою загрозою для оточуючих. Проте і тут, я думаю, залишаються варіанти для потенційної підтримки, наприклад, через залучення рідних, побратимів, інших компетентних фахівців.

«Обличчя російсько-української війни», 15.01.2024 р. Українська траншея у Серебрянському лісі поблизу міста Кременна в Луганській області. | Світлина: Костянтин Ліберов / Libkos /

- **Ми знаємо, що в нашому контексті вбивство є вимушеним задля захисту і це не гріх. Але якщо військовий все ж приходить і просить про сповідь, тоді як?**

М. Вербельчук: Так, зараз у богословських колах різних конфесій, наскільки мені відомо, є зафіксовано, що вбивство на війні, коли ти в позиції захисту – це не гріх. І це добре, це адекватне здорове мислення. Але якщо людина приходить з війни і каже: *«Отче, для мене це не працює, хочу посповідатися»*, тоді ок, я вважаю, треба дати змогу сповіді. Якщо людині це допоможе, вона відчує полегшення, що Бог відпустив їй гріх і вона собі сама тепер може пробачити – це дуже важливий аспект зцілення ран війни і прекрасно, що він відбувся.

- **Коли читала про моральну травму, там йшлося про те, що люди, які мали досвід вбивства на війні, можуть опісля почати сприймати себе негативно, мати переконання, що «я не гідний повернутися до моїх рідних, друзів, бо вони не знають, що я там робив». Тому дуже важливо тим близьким, а також оточенню, в тому числі – духовенству, парафіянам пояснювати ці всі процеси.**

М. Вербельчук: Головне тут – не замовчувати проблему, вважаю. Треба говорити на всіх рівнях. На рівні мікросистеми – парафії, спільноти, церковного середовища, і до макросистеми – громадянського суспільства. Інсталювати цю проблематику в навчання для священників, лідерів парафіяльних спільнот, можна створювати групи психологічної взаємопідтримки – це досить добре працює з військовими, покращує їх адаптацію.

«Обличчя російсько-української війни», 15.01.2024 р. Український воїн в укрітті у лісі під Кременною.
Світлина: Костянтин Ліберов / Libkos /

- **Повертаючись до тої першої історії про військового, який прийшов до священника зі словами: «Я не можу зайти до церкви, в мене руки в крові». Чи було би ок сказати: «Не заходь, нічого страшного. Давай посидимо на лавці коло церкви, якщо тобі так краще»?**

— Однозначно! Можна піти в кафе, в парк, деінде. Йдіть куди хочете, де йому і вам зручно. Ми йдемо з людиною туди, де вона чутиметься свobodною говорити, навіть якщо це за межами храму. Це чудова Христова стратегія – йти за своїми вівцями.

Довідка

Хаб ментального здоров'я «ДіяТи» – спільний проєкт Центру студентського капеланства УГКЦ, Української освітньої платформи та Центру опіки сиріт. Його місія – відбудовувати гідність українців шляхом психотерапії та плекання духовних цінностей.

Іванка Рудакевич, [PISY](#)

МИ ХОВАЛИСЬ ПІД ЗІРКАМИ...

Поет Максим Кривцов, захисник України, загинув на фронті 7 січня у свої 33. Він боронив Україну з 2014 року. Вічна пам'ять!

Світлина із [ФБ-сторінки Героя](#)

Ми ховались під зірками
від орланів і від камер
це був жовтень.

Завтра?
Я вже і забувся що є
завтра.

Затухали ліхтарі
ми шукали знахарів
листопад.

Простір тісний як ніколи
чи прийде Святий Микола?
Це був грудень.

Під ялинкою гранати
замокчає генератор.
Це був січень.

Хоч зима та знов птахи
полюбились порохи.

Знову лютий.

Світ змішує усе
і дерева і птахів
і метали і людей
працює блендер.
Знову березень.

Другий квітень.
Дивний травень.

Минув і червень
Знов цей червень.
Гарний липень?
Теплий серпень.

Завтра?
Та навіщо.

Джерело: zaborona.com

Продовження «Хроніки періоду великої війни» буде...

Автор: Александер Малаховський

УПОКОЇВСЯ ДМИТРО СТЕПОВИК

28.01.2024 р.

Про його наукову діяльність, багату бібліографію та викладацьку діяльність у ці дні буде багато дописів і публікацій. Хочеться у день переставлення згадати щось близьке і тепле, щире і братське. Воно було. За що я Богові і Покійному щиро дякую.

Вперше ми зустрілися з Дмитром Власовичем Степовиком 1988 року в Києві на виставці Івана Макара. Познакомитися із ним мені рекомендував професор Гарвардського університету Юрій Грабович, який давав мені поради щодо життя і наукового стажування в радянській Україні. Він тоді наголосив, що Дмитро Степовик – християнин та цікавиться Церквою.

Після виступу Дмитра Власовича на згаданій виставці я до нього підійшов, представився, і з цього почалося наше знайомство. Він ставився до мене

Світлина із архіву Теодора Гудзяка/ФБ

прихильно і гостинно. Я часом навідувався до нього додому на Бехтерівський провулок біля Покровського монастиря. Він готував мені «супчик» і системно пояснював про Київ, світ митців і мистецтвознавців, а також про церкви, монастирі і те, що відбувалося у релігійній сфері напередодні відзначення тисячоліття християнства в Україні. У нього в квартирі зберігалася підпільна література, яку зі Львова мені передали Ігор та Ірина Калинці, що її я згодом перевіз до США.

26 квітня 1988 року я взяв участь у протестній акції перед музеєм Леніна з нагоди дворіччя Чорнобильської катастрофи, що її організував Олесь Шевченко. Повертаючись, зрозумів, що за мною слідкують. Поїхавши

по вулиці Артема тролейбусом, я сховався у Покровському монастирі і ласкава монахиня мене випустила чорним ходом. Звідти я непомітно забіг до Дмитра Власовича і там перебував два дні. Мої колеги Богдан та Галина Кліт, не знаючи, куди я зник, тоді мене шукали навіть в морзі.

Для мене є особливим приводом для гордості, що я опосередковано приєднався до дружби і плідної співпраці Дмитра Власовича із отцем, а згодом владикою, Софроном Мудрим. Коли ще за часів радянської України професора Степовика запросили на конференцію до Риму, я запропонував йому зустрітися з о. Мудрим, що він і зробив, і з цього почалася їхня співпраця.

Дмитро Власович відкрито і прихильно ставився до греко-католиків, хоча відома його чітка православна незалежна релігійна тотожність.

Під час однієї зі своїх наукових подорожей до США, професор Степовик на різдвяні свята навідався до моїх батьків в Сиракузах, і вони з вдячністю приймали «рятівника» свого сина. Він ділився не лише науковими знаннями, але й також своєю відданістю правилам здорового харчування, зокрема важливістю в раціоні першої страви, тому у нас вдома його ніжно називали «Супчик».

Прощаючись віртуально із Дмитром Степовиком, хочу подякувати Тарасові Миронюку, викладачеві Київського університету імені Бориса Грінченка, який по-синівськи підтримував Дмитра Власовича у час немочі. Нехай Господь його винагородить сторицею.

Дмитро Власович відійшов спокійно, вимоливши у Бога мирну смерть.

Вічна йому пам'ять! Со святыми упокой!

З молитвою, † Борис

Джерело: Borys Gudziak/ФБ

ЙОСИФ СЛІПІЙ: ПІД ОПЕРАТИВНИМ НАГЛЯДОМ «МОНАХА» У ВАТИКАНІ (Ч. 2)

ПЕРЕШКОДЖАТИ КАРДИНАЛУ СЛІПОМУ У СТВОРЕННІ УКРАЇНСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ

У перший рік перебування на Заході Йосиф Сліпий здійснив мрію свою та Андрея Шептицького, заснувавши Український католицький університет у Римі і кілька філій по світу. А ще у своєму першому виступі на II Ватиканському Соборі в жовтні 1963 року він озвучив прагнення греко-католиків отримати статус патріархату.

«Монах» безпосередньо відстежував, як відбувався цей процес, і згодом доповідав про це під час чергової зустрічі зі своїм куратором із КГБ. Зокрема він зазначав, що Й. Сліпий, попри поважний вік і важкі поневіряння у засланні, які підірвали його здоров'я, з перших днів перебування у Римі проявляв неабияку активність у церковному житті. Агент характеризував його як «розумну і вольову людину, яка має здатність добре орієнтуватися в ситуації, що складається».

«Прикладом уміння орієнтуватися в обстановці, – йдеться в довідці КГБ, – був такий факт, про який розповів "Монах". Користуючись приязним ставленням до себе з боку Папи Івана XXIII, Східної Конгрегації і всієї української еміграції, які з моменту приїзду до Риму приймали його як національного героя, що переніс тягар сибірських таборів і не зрадив своїх переконань, кардинал Сліпий спробував використати цю ситуацію для досягнення своєї сокровенної мети – створення українського патріархату. Спочатку, на думку "Монаха", це йому до певної міри вдалося. Навколо нього був створений ореол слави, переважна більшість української

еміграції його підтримувала» [ГДА СЗР України. – Ф. 1. Спр. 13400. – Т. 1. – Арк. 173–174].

Йосиф Сліпий. Світлина із статті в журналі «Ukrainian People».

Й. Сліпий наполегливо відстоював ідею надання УГКЦ статусу патріархату. На цьому шляху, як свідчать архівні документи, йому доводилося вести напружені дискусії з окремими українськими єпископами з низки країн Європи й Америки. Отримавши інформацію про це, в КГБ вирішили скористатися нагодою і зіграти на певних протиріччях. Зокрема, мали намір через агентурні можливості за кордоном чинити вплив на церковних діячів. А для цього вимагали від «Монаха» дізнатися про таке:

- хто очолює організаційний комітет зі створення католицького патріархату і входить до його складу, біографічні відомості та характеристики на цих осіб, на які сили лідери уніатської Церкви в Ватикані мають намір спертися у здійсненні свого задуму;
- хто з вищих українських служителів культу входить в опозицію до кардинала Й. Сліпого у питанні створення патріархату, біографічні відомості та характеристики на них;
- якими мотивами керувалися ці особи під час вирішення цього питання, в чому суть їхніх протиріч із задумами Й. Сліпого та його оточення;
- ставлення до задумів Й. Сліпого зі створення патріархату закордонної української еміграції і ОУН;
- як у створенні патріархату беруть участі лідери нацентрів ОУН, у яких формах це співробітництво виражається і на якому рівні воно здійснюється.

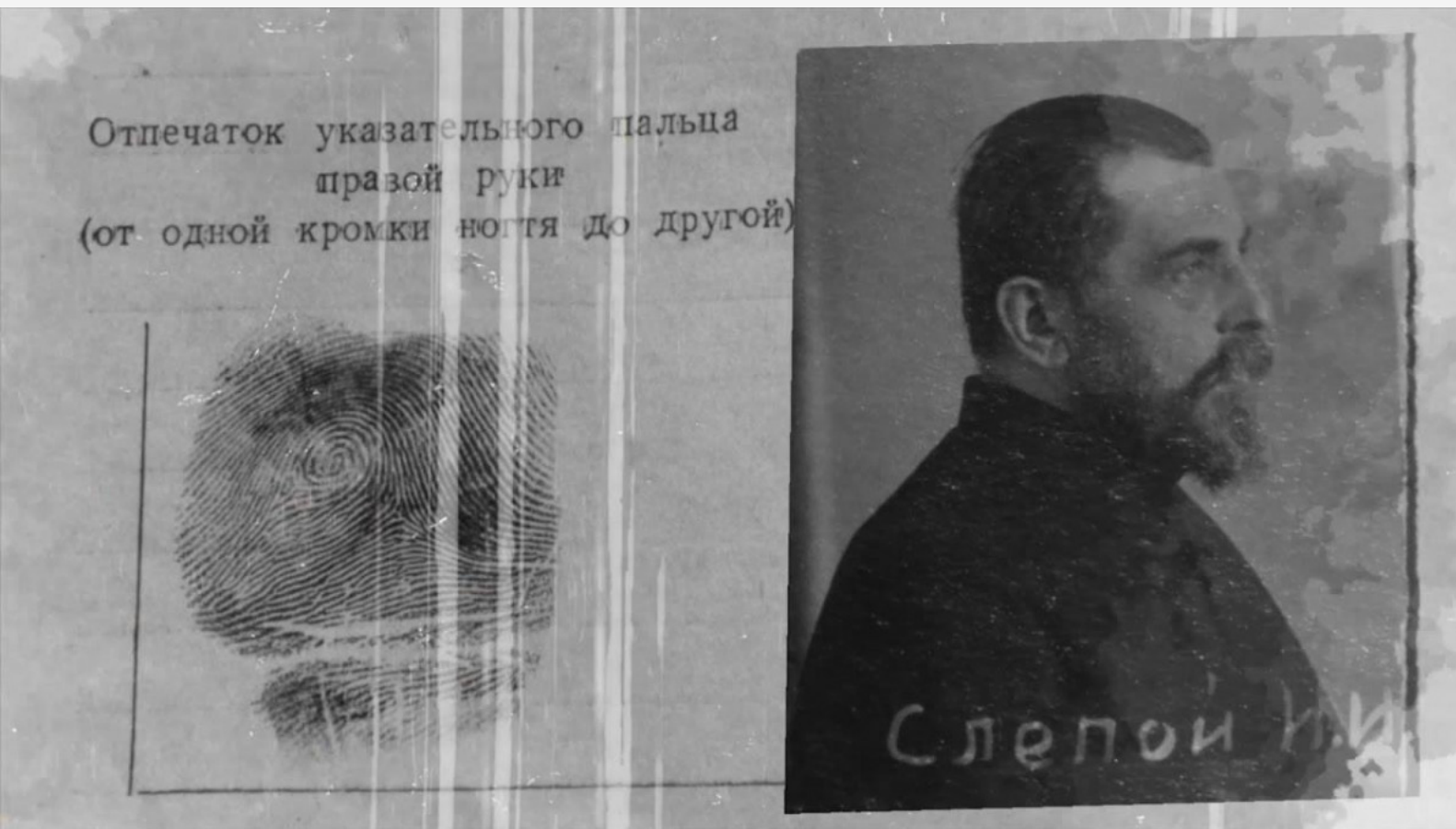
Як свідчать архівні документи, окремі єпископи не поспішали з підтримкою ідеї створення патріархату *«через побоювання втратити свою владу, потрапивши при цьому у повну залежність від "патріарха" Йосифа Сліпого»*. Великий спротив був і з боку Ватикану, який ставив умову, що цей статус буде надано УГКЦ лише за кордоном, а не в межах України. Святий

престол не хотів розсваритися з Москвою. На подібне вже не погоджувався Й. Сліпий. Він вважав, що Церква єдина, так само єдиним має бути й патріархат. Тоді Ватикан відмовився. Це була гірка звістка. Але кардинал не опускав рук.

Як зазначається в оперативних матеріалах КГБ, за ініціативою Й. Сліпого «був створений "Синод українських єпископів". До нього увійшли митрополит США Синишин, єпископ Бучко, митрополит Канади Германюк, єпископ Сапеляк (Аргентина)». На ньому бурхливо обговорювалося і питання створення патріархату. З огляду на це перед "Монахом" ставили завдання з'ясувати, «чим викликаний різкий антисоветський виступ кардинала Сліпого на засіданні "синоду" і порушення ним зобов'язань не займатися політичними питаннями. Яка реакція Папи Павла VI на хід "синоду" і виступ Сліпого» [ГДА СЗР України. – Ф. 1. Спр. 13400. – Т. 1. – Арк. 366].

Ці події відбувалися вже за папи Павла VI у 1971 році. Про них «Монах» докладно розповів оперативному працівнику КГБ під час чергової зустрічі. На ній повідомив, що особисто він голосував проти створення патріархату. Напевне, так йому радили куратори. Вочевидь, для КГБ було важливіше не допустити створення патріархату, ніж якісь незначні тертя в міжособистісних стосунках агента з Й. Сліпим.

«Монах» додав слова, – зазначається у довідці про зустріч з агентом, – які промовив Папа Павло VI стосовно патріархату: «... про створення патріархату нині не може бути й мови, бо історичні умови для його створення ще не склалися і коли складуться – нікому невідомо». Цим самим, за словами «Монаха», Папа Павло VI хотів підкреслити, що нині Ватикан проводить політику на зближення з Советським Союзом, сподіваючись отримати деякі поступки по лінії Церкви в советській Прибалтиці, а створення патріархату може негативно позначитися на стосунках Ватикану з ССРСР по державній лінії, які останнім часом поліпшуються» [ГДА СЗР України. – Ф. 1. Спр. 13400. – Т. 1. – Арк. 176].

Джерело: Центр досліджень визвольного руху

В іншій довідці, датованій 1972 роком, агент фігурує вже під новим псевдо – «Верний». У розділі під назвою «Про обстановку у вищих уніатських колах після провалу спроб створити український уніатський католицький патріархат попередня інформація підтверджується і доповнюється». Там, зокрема, зазначається таке:

«Як уже повідомляв "Верний" раніше, у вищих уніатських колах Риму, країн Західної Європи і американського континенту вважали, що на рішення Папи Павла VI відмовити Сліпому і його прихильникам у створенні українського уніатського католицького патріархату основний вплив мав прийнятий Ватиканом і здійснюваний останнім часом через Східну Конгрегацію курс на зближення з московською православною патріархією та зміцнення на цій основі позицій римо-католицької церкви (Прибалтійські республіки, Західна Білорусія, Україна), яка збереглася на території СРСР» [ГДА СЗР України. – Ф. 1. Спр. 13400. – Т. 1. – Арк. 357].

«МІСЦЕ ЗУСТРІЧІ – БІЛЯ ФОНТАНУ БЕРНІНІ»

«Монах» – «Верний» в КГБ вважався особливо цінним агентом. Йому ретельно відпрацювали способи зв'язку на всі можливі випадки. Про дату і місце зустрічі за кордоном мали повідомляти у листуванні з сестрою. Для цього з нею встановили довірчі стосунки. Найкращим місцем для зустрічі спершу обрали Швейцарію, куди агент іноді виїздив для відпочинку або лікування. Звідти він мав написати листа сестрі про місце свого перебування і зазначити номер телефону, за яким із ним можна було б зв'язатися. Сестра ж одразу повинна була про це повідомити оперативному працівникові. Невдовзі визначили ще одну країну – Австрію, Відень, біля пам'ятника Марії Терезії.

Для зустрічі в Римі йому мали надіслати листа від імені сестри побутового змісту. У ньому мала бути обов'язково така фраза: «Кузен Віктор виїздить до моря на відпочинок, де перебуватиме з... до...». Це означало, що оперативний працівник у зазначений період перебуватиме в Римі і очікуватиме у найближчу після зазначеної дати неділю о 12.00 біля фонтану Берніні на площі перед собором Святого Петра. Запасна зустріч – на тому самому місці наступного дня з 18.00 до 18.30.

З агентом також обговорювалися сигнали тривоги. На випадок, якщо після повернення до Риму він буде підданий перевірці з боку спецслужб або закордонних українських емігрантських структур, то мав у листі до сестри поставити знак оклику після звернення до неї. Крім цього, в тексті листа мало бути вжите слово «кузен». У разі відсутності перевірки – такий знак і це слово не ставити.

Під час кількох відвідувань Львова з ним постійно зустрічалися два співробітники КГБ, які мали приїздити до нього і в Рим. На тих зустрічах йому давали на ознайомлення перелік питань, які він мав з'ясувати і доповісти наступного разу. Серед них такі:

- зібрати відомості про діяльність, завдання, структуру, кількісний склад працівників Східної Конгрегації, Конгрегації невір'ян, Статс-секретаріату (МЗС) Ватикану, характеристики і біографічні відомості на них;
- здобути відомості про напрями діяльності навчальних закладів Ватикану, зокрема про українські духовні навчальні заклади (структура, кого вони готують, для якої мети, в які країни направляють випускників тощо);
- «Радіо Ватикану», кого зі співробітників знає;

- діяльність українського екзархату в Мюнхені;
- канали зв'язку уніатського центру за кордоном і особисто Й. Сліпого з уніатами, які живуть в ССРСР, і як це здійснюється;
- характеристики й біографічні відомості на керівників української уніатської церкви, їхні стосунки з Й. Сліпим;
- надати повну характеристику на нового ректора «Українського Католицького Університету» Почаєвського;
- з ким із лідерів ОУН підтримує контакти Й. Сліпий, на якому рівні і як;
- якими мотивами керується Й. Сліпий, встановлюючи контакти з державними діячами низки капіталістичних країн, зокрема ФРН та Італії.

Відомості, які надавав агент, свідчать про те, що він непогано орієнтувався у справах Ватикану, в роботі навчальних закладів, особисто знав багатьох діячів Церкви, зокрема єпископів і митрополитів УГКЦ зі США, Канади, Великої Британії, Аргентини, ФРН, Югославії, давав їм розлогі характеристики.

«За своїм церковним саном, – зазначається в одній із довідок, – "Монах" стоїть значно нижче зазначених вище авторитетів, але як священник з великим монахським стажем користується повагою. Цьому також сприяє та обставина, що він є сином греко-католицького священника, якого більшість із них знає, і тому він має можливість спілкуватися з ними, коли вони приїждять до Риму» [ГДА СЗР України. – Ф. 1. Спр. 13400. – Т. 1. – Арк. 63].

Але з часом від нього почали вимагати більшого. Особливо після переїзду до Мюнхена, де він став працювати викладачем у Центрі перепідготовки українських католицьких священників, який діяв при одному з монастирів. Водночас у КГБ знали, що в Мюнхені проживало багато відомих діячів українських емігрантських центрів. Тож агенту почали ставити завдання з проникнення до цих центрів, зокрема до Закордонних частин ОУН. Його наполегливо підштовхували до встановлення контактів з Ярославом Стецьком та іншими українськими діячами, і це, як невдовзі з'ясувалося, стало помилкою в роботі з ним.

«Монах» – «Верний» за своїми переконаннями був далекий від ідеології ОУН і загалом українського національно-визвольного руху. Понад те він у своєму оточенні неодноразово схвально відгукувався про політику ССРСР. Це стало приводом для підозрілого ставлення до нього з боку церковного керівництва за місцем нової роботи. Як він зізнався на черговій зустрічі з оперативним працівником у Відні, *«його підозрюють у зв'язках із КГБ і просоветських настроях, про що з ним мав бесіду на високих тонах єпископ П. Корниляк»*. Усе це його неабияк налякало, і він почав уникати контактів.

Натомість куратори з КГБ ще упродовж певного часу намагалися спонукати агента до вивідування планів керівництва ОУН у Мюнхені, але безрезультатно. На Львівщину після смерті батьків він також уже не приїздив. Крім цього, втратив і колишні тісні стосунки з Й. Сліпим, для стеження за яким його свого часу залучили. Відтак *«через втрату розвідувальних можливостей»* подальшу роботу з ним припинили. Але не переставали тримати під оперативним контролем самого Й. Сліпого. Це робили через інші агентурні можливості аж до останніх днів його життя.

Молитва біля історичної будівлі Львівської духовної семінарії

Зняток з архівного відео Прес-бюро УГКЦ. Згідно із «Заповітом» Блаженнішого Йосифа Сліпого, 27 серпня 1992 р. його тлінні останки були перевезені із собору Святої Софії в Римі і 29 серпня поховані в крипті собору св. Юра у Львові.

Відтак розсекречені документи є ще одним підтвердженням того, що КГБ, попри «жест доброї волі», ніколи не залишав у спокої Й. Сліпого й намагався всіляко перешкоджати йому та втручатися в справи Української Церкви в діаспорі. А сам кардинал не зважав на жодні зобов'язання перед кремлівським керівництвом в обмін на своє звільнення, якщо вони й були.

Помер Йосиф Сліпий 7 вересня 1984 року в Римі. Він не дожив лише кілька років до легалізації УГКЦ в Україні. Згідно із заповітом, його тіло перевезли до Львова й поховали у 1992 році в соборі Святого Юра. *(кінець серії)*

Джерело: Служба [зовнішньої розвідки](#) України; пресслужба Секретаріату Синоду Єпископів УГКЦ

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

CHRISTLICHE STIMME
Ukrainische Kirchenzeitung
Schönbergstrasse 9
D-81679 München
Inhaber, Herausgeber und Verleger:
Apostolische Exarchie für katholische
Ukrainer in Deutschland und
Skandinavien D-81629 Postfach 86 02 69

Погляди авторів не завжди
відповідають поглядам редакції.
Редакція в потребі скорочує і мовно
виправляє надіслані статті.
Газета виходить двічі на місяць.
Chefredakteur: Roman Kryk
Stellvertretender Redakteur:
Bohdan Pidlisetsky

Telefon: +49 (0) 89 997 28 38 11
Telefax: +49 (0) 89 997 28 38 4
christl.stimme@ukrainische-kirche.de;
ukrainische-kirche@t-online.de;
<https://ukrainische-kirche.eu>
Річну передплату (Unkostenbeitrag)
46,- Euro переказати на conto:
Apostolische Exarchie

LIGA-Bank München
Konto-Nr.: 40 21 03 257
BLZ 750 903 00
IBAN: DE 64 7509 0300 0402 1032 57
BIC: GENODEF 1 M 0 5